

FÄLTPOST

KENTTÄPOSTIA

Nro 6/2021

Viesti sotiemme 1939–1945 veteraaneilta

Jälleenrakentaminen
oli suuri urakka heti
sotavuosien jälkeen

- Teemasivut 15–23

Suomi-konepistooli
90 vuoden ikään

- Sivu 8

Monet polut kohti
Kenttäpostia-lehteä

- Sivu 10

Pirkanmaa suuntaa
perinneaikaan

- Sivu 34

Perinneseminaari
Tampereella

- Sivu 35

HOKULI 30 vuotta

- Sivu 38

SA-Kuva

Joulutunnelmia Semsjärveltä 80 vuotta sitten.

KENTTÄPOSTIA

Julkaisija:
Suomen Sotaveteraaniliitto
ja Rintamaveteraaniliitto

Ilmestyy kuusi kertaa
vuodessa

Kustantaja:
Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 Helsinki

Päätoimittaja:
Sakari Martimo
Puhelin: 0400 800 290
Toimitussihteeri:
Ariela Säkkinen
toimitus@sotaveteraaniliitto.fi

Toimitusneuvosto:
Jukka Halonen (pj)
Heikki Karhu
Markku E. Tuominen
Maili Hanski

Ulkoasu: Mediataju Oy

Lehtitilaukset ja
osoitteenmuutokset:
Riina Lillfors
Puhelin: 041 315 0196
riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi
Terttu Kettunen
Puhelin: 050 543 8787
terttu.kettunen@rintamaveteraaniliitto.fi

Ilmoitukset:
Isto Valkeapää
GSM 044 722 5926
isto.valkeapaa@sotaveteraaniliitto.fi

Painopaikka:
PunaMusta

PÄÄKIRJOITUS 16.12.2021

Valtio tarvitsee perinnetyötä maanpuolustustahdon ylläpitoon

Valtiovalta kantaa suurimman vastuun kunnia-kansalaistemme tukityöstä kustantaen muun muassa veteraanien kotiin vietävät terveys- ja muut palvelut. Valtiolla on merkittävä rooli myös veteraanien perinnetyössä, jotta saamme nuoremmat sukupolvet tietoisiksi itsenäisyytemme vaatimista ponnistuksista ja vaalimaan tärkeää veteraaneilta saatua perintöä.

Valtion ensisijaiset tehtävät liittyvät turvallisuuteen. Hivenen yksinkertaistaen nämä tehtävät ovat maan suojaaminen ulkoista vihollista vastaan, sisäisen järjestyksen ylläpitäminen ja oikeusjärjestyksestä huolehtiminen.

Itsenäinen Suomen valtio oli juuri teini-ikänsä ohittanut nuorukainen, kun se vuosina 1939 – 1945 joutui kovaan testiin. Ulkoinen hyökkäys uhkasi nuoren valtion olemassaoloa. Uhka torjuttiin. Samalla onnistuttiin myös sisäisen järjestyksen ja oikeusjärjestelmän ylläpidossa. Kiitos veteraanisukupolven, valtio onnistui tärkeimmissä tehtävissään.

Suomella ja suomalaisilla on rakentunut erittäin syväallinen itsenäisyyttämme ja maanpuolustustamme koskeva tuntuma jo Ruotsin vallan ajoista alkaen ja jatkuen Venäjän hallintoaikaan. Erityisesti toisen maailmansodan kokemukset ja selviytymisemme kylmän sodan kurimuksesta vaikuttavat ajatteluumme tämän päivän turvallisuuskysymyksissä ehkä enemmän kuin uskommeeseen.

Valtiovalta arvioi jatkuvasti toimiansa vaikutuksia turvallisuustehtävien tukemiseksi. Maailman ja lähialueidemme tilanteet vaihtuvat nopeasti, ja ne vaikuttavat toisiinsa monimutkaisten prosessien kautta. Esimerkiksi puolustuskykymme kehittämiseksi laaditaan vaalikausittain puolustuselonteko, mutta sen yksittäisiä suosituksia tarkastellaan ja päivitetään nopeastikin tilanteen niin vaatiessa.

Yksinkertaistaen puolustuskykymme perustuu materiaalin ja tahtoon. Materiaalin hankkiminen onnistuu tilanteesta riippuen nopeastikin. Sen sijaan kansalaisten maanpuolustustahto rakentuu hitaasti ensin henkilökohtaisten, sitten laajempien yhteisöjen syvissä tunnoissa.

Maanpuolustustahtokin elää kuitenkin ajassa. Esimerkiksi ilmastonmuutos, muuttoliike, ylikansalliset liittoumat ja arkielämä tässä ja nyt muokkaavat paitsi ajattelumme pintaa, myös syvemmillä sielumme sopukoita. Muutosten ristipaineessa veteraanisukupolven perinteet antavat valtiovallalle maata jalkojen alle helpottamaan maanpuolustustahdon ylläpitoa ja siten ydintehtävänsä, turvallisuuden, toteuttamista.

Valtion johtamisesta vastaavien tahojen ja henkilöiden on kunkin vuorollaan pidettävä erityisen hyvää huolta turvallisuustehtävien hoidosta maanpuolustustahto mukaan lukien. Muutoin meillä ei kohta ole valtiota, josta pitää huolta.

● *Svensk resume sidan 7*

TOIMINNANJOHTAJALTA

Kenttäpostia-lehti muuntuu

Veteraanisukupolven arvojen ja tekojen vaaliminen on suurimalta osaltaan informaatio-operaatio. Veteraaniliitot kehittävätkin suunnitelmallisesti niin painettua lehteään kuin perinneportaalia ja sosiaalisen median kanaviaan.

Liitot ovat kokeiluvaiheen jälkeen valmiita siirtämään painetun veteraaniviestinnän sen seuraavalle tasolle. Tavoite on tehdä sotasukupolven asiaa tykö liittojen jäsenistöä laajemmalle lukijakunnalle, ja myyntiin soveltuva teemalehti nähdäänkin perinnetyön lippulaivana.

Suunnitelman mukaan vuodesta 2022 alkaen tavoitteena on toimittaa vuosittain neljä teemanumeroa ja päättää samalla it-

senäisen tabloid-lehden toimitaminen. Teemalehden sivuille ei taiteta järjestöuutisia, sillä ne eivät todennäköisesti kiinnostaisi jäsenistömme ulkopuolisia lukijoita. Sen sijaan jäsenistölle jaettavan noin 100-sivuinen teemalehden mukaan liitetään tabloid-tyyppinen jäsenliite.

Jäsenliitteen sisältö on tutun turvallisen Kenttäpostia-lehden mukainen. Liitteellä informoidaan jäsenistöä järjestöasioista, veteraanien tuki- ja perinnetyön uutisilla sekä kentän kuulumisilla. Jäsenliitteen Pdf-kopio on luettavissa totuttuun tapaan myös verkkosivuiltamme.

Kentän kuulumiset ovat jäsenliitteen tärkeä osa. Sisällön tuottamisen voisi kuvitella jatkossa

helpottuvan, kun veteraanipiirit ja perinneyhdistykset alkavat ylläpitää Perinneportaalin sivustojaan. Portaaliin toimitettuja keskeisiä kirjoituksia ja uutisia on helpohko siirtää myös jäsenliitteen sivuille.

Tammenlehvän Perinneliitto ja Lotta Svärd säätiö ovat liittyneet lehden julkaisijoiden joukkoon, mikä on tärkeää tulevaa sotasukupolven perinnetyötä ajatellen. Samalla lehden toimittamisen harteat levenevät.

Printtimedia on talouspaineista huolimatta sennitellyt sähköisten viestimien rinnalla yllättävän hyvin. Talous on kriittisin tekijä myös painetun Kenttäpostia-lehden tulevaisuudelle. Toistaiseksi lehden kulut katetaan julkai-

sijoiden jäsen- ja lehtimaksuin sekä ilmoitusmyynnillä. Uutena tulona ovat myyntilehdestä saatavat tuotot.

Viestintä on meille veteraanityötä tekeville yhteinen ponnistus. Toimitus haastaakin liittojen laajat kenttäorganisaatiot sekä kannattajajäsenet hankkimaan teemanumeroa tärkeän sanoman levittämiseen sidoryhmille ja hyödyntämään lippulaivaamme myös jäsenistön rekrytoinnissa. Valjastamalla voimamme pystymme ylläpitämään jäsenistöä palvelevan ja laajempaakin yleisöä kiinnostavan lippupaketin.

SAKARI MARTIMO
Sotaveteraaniliiton
toiminnanjohtaja

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Kunnioitetut veteraanit, maamme kunniakansalaiset,

taakse jäävä vuosi on ollut jälleen poikkeuksellinen ja vaatinut meiltä sopeutumista. Vaikka huoli ei ole poistunut, vuoteen on mahtunut paljon myös hyvää.

Rokotukset ovat edenneet. Olemme päässeet kohtamaan läheisiämme. Terveystieteiden, turvallisuuden ja monen muun alan ammattilaiset ovat työskennelleet terveytemme ja yhteiskunnan toimivuuden eteen. Vaikeasta tilanteesta huolimatta olemme onnistuneet säilyttämään vahvuutemme. Kansainvälisissä vertailuissa Suomi arvioidaan edelleen vakaimmaksi ja yhdeksi maailman vapaimmaksi valtioksi – sekä onnellisimmaksi.

Suomen vahvuudet on rakennettu yli satavuotisen historian aikana. Vapaan, demokraattisen oikeusvaltiomme perusta valettiin itsenäisyytemme alkuvuosikymmeninä. Tuon ajan sukupolvilla oli paljon puutetta. Mutta tahtoa ja viisautta sitäkin enemmän.

Tunnetun syvää kiitollisuutta sotien sukupolvia kohtaan. He eivät vain turvanneet Suomen itsenäisyyttä vaan myös rakensivat ja jälleen rakensivat tämän maan. Emme tule koskaan unohtamaan tämän sukupolven isänmaan eteen tekemiä uhrauksia. Sotien sukupolvet osoittivat, että yhdessä voimme selvitä mahdottomaltakin tuntuvista esteistä. Tähän perintöön me nojaamme.

Toivotan teille kaikille rauhaa joulua sekä kaikkea hyvää tulevalle vuodelle.

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

REPUBLIKENS PRESIDENTS HÄLSNING

Ärade veteraner, vårt lands hedersmedborgare,

det exceptionella läget har fortsatt under det gångna året och krävt anpassning av oss alla. Även om oron funnits kvar, har det också hänt mycket positivt under året.

Vaccinationerna har framskridit. Vi har kunnat spendera tid med våra närmaste. Personalen inom hälso- och sjukvården, säkerhetsbranschen och många andra branscher har arbetat för att vi ska må bra och för att samhället ska fungera. Trots det svåra läget har vi lyckats värna om våra styrkor. I en internationell jämförelse anses Finland fortfarande höra till de stabilaste och friaste staterna i världen - och lyckligaste.

Finlands styrkor har byggts upp under vår över hundraåriga historia. Grunden till vår fria demokratiska rättsstat formades under de första årtiondena av vår självständighet. När den tidens generationer levde rådde det brist på det mesta. Men vilja och visdom fanns det inte brist på.

Vi känner djup tacksamhet gentemot krigsgenerationerna. Förutom att de tryggade Finlands självständighet utvecklade och återuppbyggde de vårt land. Vi kommer aldrig att glömma de uppoffringar som de gjort för fosterlandet. Krigsgenerationerna är ett bevis för att vi med gemensamma krafter kan klara till och med det som känns omöjligt. Det här arvet lutar vi oss mot.

Jag önskar er alla en fridfull jul och allt gott inför det kommande året!

Sauli Niinistö
Republikens president

PUOLUSTUSVOIMAIN KOMENTAJAN TERVEHDYS

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, hyvät sodan ajan sukupolvien edustajat

Vuosi on jälleen vierähtänyt nopeasti. Koronapandemiasta huolimatta sotaveteraanien perinnetyötä on voitu jatkaa ja osa tärkeimmistä tilaisuuksista pitää suunnitelmien mukaisesti. Kansallinen veteraanipäivä sekä Sotilaspoikien juhluvuosi toivat veteraanityölle hyvin kansallista näkyvyyttä. Yksi vuoden ehdottomista kohokohdista oli Lotta Svärd -järjestön 100-vuotisjuhla, joka huipentui lokakuussa järjestettyihin tilaisuuksiin.

Sotaveteraanien ja lottien tapaamiset ja tilaisuudet palauttavat mieliimme, miten tärkeää on ylläpitää vahvaa ja uskottavaa puolustuskykyä, jotta Suomi ei joutuisi uudestaan siihen tilanteeseen, jonka sodan ajan sukupolvet joutuivat kokemaan.

Valtioneuvoston puolustusselonteko 2021 antoi tärkeän poliittisen ohjauksen puolustuksen kehittämiseksi. Kansainvälisen tilanteen heikentyminen ja laaja-alaisen vaikuttamisen arkipäiväistyminen ovat haastaneet Euroopan maita. Siksi uhkiin varautuminen ja viranomaisten välinen tiivis yhteistyö korostuvat entistään tulevina vuosina.

Puolustusvoimat vastaa omalta osaltaan tähän kehitykseen. Ylläpidämme sotilaallista valmiutta ja suorituskykyä joka päivä tavoitteenamme kriisien ennaltaehkäisy ja torjunta. Samalla osoitamme kaikille osapuolille, että Suomi on valmis ja kykenevä puolustamaan maataan kaikissa tilanteissa.

Suomen puolustus perustuu asevelvollisuuteen. Asevelvollisuuden tuottama laaja reservi mahdollistaa koko maan puolustamisen. Puolustusvoimat vahvistaa asevelvollisuuden toimintaedellytyksiä sekä reservin merkitystä ja asemaa erityisesti paikallispuolustuksessa. Laajan reservin lisäksi tarvitsemme moderniin teknologiaan perustuvia järjestelmiä yhä monitahoisempien uhkien ennaltaehkäisyyn, hallintaan ja torjuntaan. Otamme aiempaa laajemmin huomioon kyber-, informaatio- ja avaruustoimintaympäristöt. Kaikella tällä työllä pidämme huolta puolustuskyvystämme ja kannamme vuorollamme vastuuta sotaveteraanien perinnöstä.

Tervehdin sotiemme veteraaneja, lottia sekä sodan ajan sukupolvia Puolustusvoimien koko henkilöstön puolesta ja kiitän työstänne ja uhrauksistanne Suomen hyväksi. Joulun lähestyessä haluan muistaa kiitollisuudella myös poisnukkuneita.

Toivotan teille sotaveteraaneille ja lotille sekä kaikille lehden lukijoille rauhaa joulua ja terveyttä tulevalle vuodelle.

Timo Kivinen

Kenraali

Puolustusvoimain komentaja

**SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ**

MINISTERIN TERVEHDYS

Kunnioitetut sotiemme veteraanit, hyvät sodan ajan sukupolvien edustajat

Joulu on juhlan aikaa. Jouluna muistamme läheisiämme. Jouluna hiljennymme yhdessäoloon sekä iloitsimme yhdessä joulun erilaisista perinteistä, joita meillä on. Perinteet ovat tärkeitä, sillä ne kertovat meille omista juuristamme. Perinteet luovat pohjaa, kun rakennamme tulevaisuutta ja luomme uusia perinteitä. Veteraanijärjestöt tekevät hyvää työtä tallentaessaan veteraaniperinnettä ja teidän, arvoisat veteraanit, tarinoitanne tuleville sukupolville.

Näin joulun aikaan kiitämme veteraanijärjestöjä ja kaikkia vapaaehtoisia henkilöitä, jotka eri tavoin auttavat ja pitävät yhteyttä veteraaneihin ja heidän puolisoihinsa. Juuri nyt on erityisen tärkeä muistaa läheisiä tervehdyksin ja auttamalla heitä mahdollisuuksien mukaan.

Jouluna on aikaa tarinoida ja kuunnella läheisten muistoja joulun vietosta ja elämästä sodan aikana ja sen jälkeen. Joten jakakaamme yhteisiä muistojamme ja kokemuksiamme, kuunnellaan toistemme tarinoita, ollaan yhteydessä toisiimme.

Arvoisat veteraanit, toivotan teille ja teidän läheisille joulun iloa ja rauhaa juhlan aikaa sekä hyvää tulevaa vuotta.

Krista Kiuru

Suomen perhe- ja
peruspalveluministeri

ERITYISEN TAVALLINEN JUHLA

Jouluevangeliumin kuvaus ensimmäisestä joulusta ajoittuu kahden tuhannen vuoden taakse. Tapahtumapaikkana oli mahtavan Rooman imperiumin pieni itäinen kolkka. Päähenkilöt olivat tavallisia, vaatimattomia ihmisiä, puuseppä ja hänen nuori morsiamensa.

Vaivalloinen matka pohjoisesta kotimaakunnasta kohti etelässä sijaitsevaa Betlehemiä oli vain yksi taival monien samanlaisten joukossa, koska keisarin verotuskäsky oli pistänyt ihmiset liikkeelle sukujensa kantakaupunkeihin. Mitään kummallista ei ollut siinääkään, että pieni lapsi syntyi matkan aikana ja että tilanpuute pakotti tyytymään huonotasoiseen majoitukseen.

Ensimmäisen joulun kertomuksessa ei siis sinänsä ole mitään ihmeellistä. Sen sijaan ihmeellistä on se, miten tavallisten ihmisten kauan sitten kokemasta yhdestä elämänvaiheesta on muodostunut niin merkittävä asia, että siihen palataan joka vuosi kaikkialla maailmassa. Mikä tekee tästä menneisyyden tapahtumasta niin erityisen, että sillä on suuri yleinen merkitys?

Avain joulun erityislaatuisuuden ja samalla sen yleisluontoisuuden ymmärtämiseen on Betlehemissä syntynyt lapsi, Jeesus. Hänessä Jumala syntyi ihmiseksi, yhdeksi meistä. Siksi Jumala tietää, mitä on olla ihminen, ja siksi me voimme turvallisesti mielin luottaa häneen ja hänen johdatukseensa.

Joulun tapahtumien erityisyys ja yleisyys muistuttavat myös siitä, että Jumalalle kukaan ei ole mitätön. Hän on keskellä kaikenlaista ihmiselämää, olkoon se tavallista tai epätavallista. Jokainen on hänen silmissään arvokas ja jokaista hän rakastaa. Siksi joulu on ihmisyyden suuri juhla, joka on sitä ajankohtaisempi, mitä enemmän huomaamme maailmassa hätää ja kärsimystä.

*”Jumalan on kunnia korkeuksissa,
maan päällä rauha ihmisillä,
joita hän rakastaa.”*

(Luukkaan evankeliumi 2:14)

Hyvää ja siunattua joulujuhlaa!

Tapio Luoma
Arkipiispa
Suomen
evankelis-luterilainen
kirkko

KRISTUS SYNTYY, KIITTÄKÄÄ!

Vapahtajamme syntymän juhla on kirkkaan ilon ja ylistyksen täyttämä, valoisa juhla, jota saamme tänäkin vuonna kiittollisin mielin viettää: Kristus on kanssamme – Hän, joka on Rauhan ruhtinas ja jonka rauhalla ei ole rajaa.

Joulun *kontakissa* lauletaan: *”Enkelit paimenten kanssa ylistystä veisaavat. Tietäjät tähden mukana vaeltavat, sillä meidän tähtemme on syntynyt Lapsukainen, iankaikkinen Jumala.”* Matteuksen evankeliumin mukaan tietäjät valtasi suuri ilo, kun he näkivät tähden, menivät taloon ja näkivät lapsen ja hänen äitinsä Marian. Ilo heidän näkemästään kaikuu juhla-aikana kirkoissa yhä uusien sukupolvien kantaessa ylistystä.

Joosefinkin kerrotaan ihailleen Messiasta, odotettua Israelin pelastajaa. Mikä voisi olla ihmeteltävämpi näky? Ikuinen astui aikaan: Hän, joka istuu taivaallisella valtaistuimellaan taivaallisten joukkojen ylistyksen ympäröimänä on nyt syrjässä luolassa eläinten suojassa, heikkona, pienenä ja ylenkatsottuna. Jumalan ihmiseksi tulo on sanoin kuvaamaton.

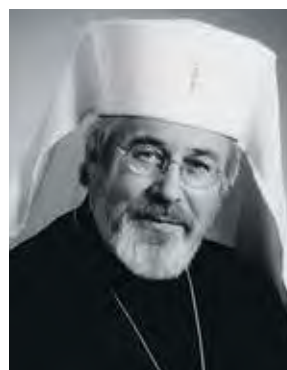
Kristuksen syntymäjuhlaa viettäessämme meidänkin eteemme avautuu ihmetys ja ilo pelastuksesta, joka on tullut luoksemme. Jouluaaton kirkkoveisuissa lauletaan: *”Riemuitse tästä, maailma, ja ylistä enkelein ja paimenten kanssa häntä, joka ilmestyy, Lapsukaista, iankaikkista Jumalaa.”* Me saamme yhtyä tähän enkelien ja paimenien iloon. Enkeli ilmoitti ilosanoman Vapahtajan syntymästä paimenille keskellä yötä, keskellä pimeyttä. Herran kirkkaus ympäröi ulkona vartioitehtävissä olleet paimenet, ja suuri taivaallinen sotajoukko ylisti Jumalaa: *”Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.”*

Tämän kuultuaan paimenet lähtivät kiireesti Betlehemiin, jotta voisivat nähdä sen, mitä heille oli ilmoitettu, ja he löysivät Marian ja Joosefin ja lapsen. He palasivat kiittäen ja ylistäen Jumalaa. Suunnatkaamme mekin mieleemme Kristuksen luo, yhteisen ilomme lähteen tykö! Jouluna sekä maa että taivas riemuitsevat: Kristuksen syntymästä iloitsivat niin enkelit, paimenet kuin tietäjätkin, ja siitä iloitsivat niin edellämme käyneet kuin tulevatkin sukupolvet.

Niin murheessa kuin ilossakin, kaikkina vuosina, Kristuksen syntymäjuhlan kirkkaus loistaa. Toivotan kaikille Kenttäpostia-lehden lukijoille siunattua ja rauhallista Kristuksen syntymän juhlaa pelastuksen vuonna 2021.

Leo

Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Suomi-konepistooli täytti 90 vuotta

Sotien 39–45 Etelä-Pohjanmaan Perinneyhdistys järjesti Suomi -31 konepistoolin 90-vuotisjuhlaiselämän Seinäjoen valtuustosalissa 24. marraskuuta. Tilaisuuteen oli saapunut yli 50 perinne- ja asehistoriasta kiinnostunutta kuulijaa.

Tänä vuonna tuli kuluneeksi 90 vuotta tämän legendaarisen asevalmistuksen aloittamisesta. Esitelmöitsijäksi oli saapunut lohjalainen **Jukka Sassi** Suomen asehistorian liitosta.

Luennossaan Sassi käsitteli laajasti ja ammattitaitoisesti tuliseiden kehitystä lähtien ruudin keksimisestä nykypäivään. Hän toi kattavasti esiin luotien kaliiberien ja lähtönopeuksien kehityksen. Konepistoolien kehitys pääsi vauhtiin 1900-luvun alussa, kun amerikkalais-englantilainen **Hiram Stevens Maxim** keksi ensimmäisen toimivan konekiväärin.

Tämä keksintö samalla muutti merkittävästi taistelukentän olosuhteita. Ratsuväen ylivoima oli mennyt. Konekivääri oli selkeästi ryhmäase ja varsin painava. Ko-

nektiväärinä kehittyi konepistooli, jonka tavoite oli saada yksittäiselle taistelijalle lisää tulivoimaa lyhyillä etäisyyksillä.

Suomalainen itseoppinut ase-suunnittelija **Aimo Lahti** aloitti oman konepistoolimme suunnittelun jo vuonna 1922 Bergman MP -18 pohjalta. Lopputuloksena oli massasulkuinen 9x19 mm Parabellumin patruunaa ampuva huipputuote useilla eri lipasversioilla. Luodin lähtönopeus on 400m/s. Ase valmistettiin parhaista saatavilla olevista materiaaleista.

Kansainväliset asejulkaisut arvioivat Suomi-konepistoolin aikoinaan maailman parhaaksi konepistooliksi. Asetta valmistettiin yli 80 000 kappaletta, ja sitä vietiin tai valmistettiin lisenssillä useisiin Euroopan maihin. Suomi-konepistooli ja Abloy-lukko on arvioitu aikanaan merkittävimmiten suomalaiskeksinnöiksi.

PERTTI KORTESNIEMI
Sotien 1939–1945 E-P:n
Perinneyhdistys ry

Luennoitsija Jukka Sassi Asehistoriallisesta seurasta.

Ooppera Tellus veteraaniasiolla

Temppeliaukion kirkossa järjestettiin lokakuussa viisi kertaa **Ilkka Kuusiston** säveltämä kaunis ja vaikuttava ”Isänmaan tytöt”-oopperaesitys. Ensi-esitys oli 20. lokakuuta Lotta Svärd Säätiön satavuotisjuhluvuoden yksityisnäytöksenä ja 27. lokakuuta oli Kadettikunta ry:n Helsingin piirin yksityisnäytös.

Opera Tellus ry on helsinkiläinen kulttuurialan ammattilaisten yhdistys, jonka toiminnan päätarjoituksena on tuottaa ja toteuttaa

korkeatasoisia musiikkiproduktioita. Samalla yhdistys haluaa innostaa lapsia ja nuoria musiikin, tanssin, teatterin ja kirjallisuuden pariin, ja sen avulla antaa heille onnistumisen elämyksiä.

Pia Perkiön kirjoittama libretto perustuu talvi- ja jatkosodan tapahtumiin Suomen lottien ja sotilaiden näkökulmasta. Tekstin pohjana ovat oikein lottien haastattelut, ja kaikki oopperan tapahtumat perustuvat tositahtumiin. Ooppera

Tellus tuki veteraanityötä osalla lipputuloista.

”Jokainen produktiossamme mukana ollut teki töitä suurella sinivalkoisella sydämellä. Siitä syystä olikin mieltä lämmittävää nähdä ja kuulla, miten esitys vaikutti katsojiin niin vahvasti. Olemme iloisia, että olemme omalta, pieneltä osaltamme voineet nostaa sotaveteraanien tärkeää asiaa esiin!” toteaa oopperan hallituksen puheenjohtaja **Tia Svanberg**.

Kuva: Studio Kylänpää

Korjausneuvontapalvelu 30 vuoden ikään

Korjausneuvonta on avustanut sotainvalideja, veteraaneja ja muita ikääntyneitä asunnossa tarvittavien muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa jo kolmenkymmenen vuoden ajan. Juhlaa vietettiin 19. marraskuuta Vantaan Heureka-musiikkiesitysten siivittämänä ja arvovaltaisten kutsuvieraiden puheiden saattelemana.

Korjausneuvonta alkoi Pohjois-Karjalan sotainvalidipiiristä vuonna 1989. Sosiaali- ja terveysministeriön Sotainvalidien vanhuudenhuoltoryhmä esitti vuonna

1990, että sotainvalideja avustetaan palkkaamalla peruskorjausneuvoja. Työryhmä katsoi, että Sotainvalidien Veljesliitto voisi toteuttaa hankkeen Raha-automaattiyhdistyksen kolmivuotisena projektina. Sotainvalidien Veljesliitto ja sen 17 piiriyhdistystä ryhtyivät hankkeeseen.

Ensimmäinen korjausneuvoja aloitti 1.4.1991 ja loput 16 kevään ja kesän aikana. Vuonna 1994 todettiin tarpeen olevan jatkuvaa, ja korjausneuvontaa päätettiin laajentaa koskemaan kaikkia tunnuksen omaavia veteraaneja. Veteraaniliitot

yhdessä RAY:n kanssa sopivat toiminnan laajennuksesta, joka toteutui 1.7.1994. Liittojen paikallisyhdistyksien tuki oli merkittävä niin tiedotuksessa kuin korjaustarpeiden kartoituksessa.

Korjausneuvonta siirtyi Vanhustyön keskusliiton hoidettavaksi 1.5.2001 Vanhustyön keskusliiton ja veteraanijärjestöjen sopimuksella. Rakennusalan ammattilaisten hoitamaa korjausneuvontaa saa nykyään maa kattavasti 14 alueella.

LEENA SEPPÄLÄ

SYNTYMÄPÄIVÄT

Unto Takasuo 100 vuotta

Jatkosodan veteraani **Unto Takasuo** vietti 7.12. satavuotissyntymäpäiväänsä Virolahden Ravijoella, jossa hyväkuntoinen veteraani asuu vaimonsa kanssa omakotitalossaan, veteraaneille kuuluvista palveluista nauttien.

Talvisodan aikana Unto oli linnoitustöissä Vaalimaalla. Hänen varusmiespalveluksensa alkoi helmikuussa 1941 rannikkotykistöissä Haminassa ja Jatkosodan alkaessa saman vuoden kesäkuussa oli hän Virolahden edustalla sijaitsevalla Mustamaan linnakesaarella.

Unto Takasuo kuului siihen kenraali Aaro Pajarin johtamaan osastoon, joka valtasi Suursaaren 27.-28. 3. 1942. Kovimmaksi paikaksi hän on kuitenkin luonnehtinut taistelua Somerin linnakesaarella 8.-9. 7. 1942, kun vihollinen yritti saada

Virolahden edustalla 23 kilometrin päässä mantereelta sijaitsevan kallioisen ulkoluodon hallintaansa. Ankarien taistelujen jälkeen linnakesaari jäi onneksi suomalaisten haltuun.

Somerissa 50 vuotta sitten käydyistä taisteluista siellä vuosina 1941-1944 palvelleet Itä-Suomen Rannikkoprikaatin taistelijat tekivät 50-vuotisjuhlaristeilyn nykyisin Venäjälle kuuluvalla majakkasaarelle, mihin myös Unto vaimonsa kanssa osallistui. Aseveljien kanssa muisteltiin puoli vuosisataa aikaisemmin raskaat uhrat vaatinut taistelua.

Unto kotiutui 21.11.1944 korpmaalina, alikersantiksi ylennys tuli 16.5.1969.

Sodan jälkeen Unto oli töissä Harjun maatalousoppilaitoksella viiden vuoden ajan, minkä jälkeen työpaikaksi tuli Ahlströmin tehtaan rakennuspuolen verstaas Karhulasessa. Takaisin Ravijoelle Unto muutti vaimonsa Helliinin kanssa eläkkeelle siirtymisen jälkeen 1983.

Läheisin harrastus oli kalastus ja usein pyyntimatkat ulottuivat Huovarin kuulusille kala-apajille ulkomerelle saakka. Hän on yhä aktiivisesti mukana sotaveteraanien tapahtumissa ja hänelle on myönnetty Suomen Sotaveteraaniliiton kultainen ansiomerkki.

Irja Huokuna 100 vuotta

Lotta Iida Irja Huokuna os. Rata-vaara syntyi 10.11.1921 Konnevedellä. Hänen isänsä oli töissä rautateitä rakentamassa, ja asuinkunta vaihtui työn mukaan.

Syksyllä 1939 Irja työskenteli Hyrynsalmen sairaalassa. Naapurikouluun oli majoitettu ylimääräisiin kertausharjoituksiin kutsutut miehet. Näille miehille tuli lähtö Suomussalmelle, jonne venäläiset olivat hyökänneet. Irja jäi sairaalaan. Suomussalmen kirkonkylä poltettiin maan tasalle ja liekit näkyivät Hyrynsalmelle saakka. Haavoittuneita ja kaatuneita tuli paljon, ja sairaala kävi ylikierroksilla. Keittiössä oli kuitenkin aina velliä ja leipää tarjolla nälkäisille. Linja-autot oli muutettu ambulansseiksi. Kirkon

käytävä oli täynnä valkoisia arkkuja odottamassa eteenpäin kuljetusta.

Kesäkuussa 1941 Irja oli töissä työpaikallaan sairaalassa, kun hän heräsi yöllä saksalaisten marssilauluun. Joukko oli marssilla Suomussalmelle, ja tämä oli Irjan ensikosketus Jatkosotaan. Irja Huokuna sai komennuksen Äänislinnaan, ja työ sotasairaalassa alkoi. Talvisodassa hankittu kokemus auttoi paljon.

Sodan jälkeen vuonna 1945 Irja aloitti opinnot kodinhoitajakurssilla Jokioisilla Pienviljelijäkouluulla ja tapasi siellä tulevan miehensä Kalevi Huokunan. He saivat kolme lasta.

Jokioisille muutettuaan Irja osallistui aktiivisesti monien järjestöjen toimintaan: muun muassa Jokioisten Karjalaiset Martat ry:n, Jokioisten Sotaveteraanit ry:n naisjaoston ja Sotainvalidien Veljesliiton Jokioisten osaston työskentelyyn.

Hänelle on myönnetty Suomen Valkoisen ruusun 1 luokan mitali hopearistein, Sotainvalidien Veljesliiton kultainen ansiomerkki, Talvisodan 1939-1940 ja Jatkosodan 1941-1945 muistomitalit ja Kainuun risti. Tätä nykyä Irja Huokuna asuu Somerolla Lamminniemen palvelukodissa.

LEDARE

Staten behöver traditionsarbete för upprätthållande av försvarsviljan

Staten bär det största ansvaret för stöd till våra hedersmedborgare genom att stå för hälsovård och andra tjänster till hemmet. Staten har också en kännbar roll i arbetet att verka för veteranernas traditioner. Genom dessa kan vi göra yngre generationer medvetna om vilka ansträngningar som krävdes för att uppnå självständighet, samt få dem att slå vakt om det viktiga arv veteranerna efterlämnat.

Statens främsta uppgifter berör tryggheten. Lite förenklat består dessa uppgifter i att skydda vårt land för fiendskap utifrån, upprätthållande av inre ordning och sörjande för rättsväsendet.

Det självständiga unga Finland hade just uppnått tonåren då det åren 1939 – 1945 försattes i hårda prövningar. Anfall utifrån hotade den unga statens existens. Hotet avväjdes och samtidigt lyckades man upprätthålla den inre ordningen och rättsväsendet. Tack vare ve-

terangenerationen lyckades staten i denna viktiga uppgift.

Finland och finländarna har byggt upp en djup känsla för självständighet och landsförsvar redan under svenska tiden och vidare under ryska herraväldet. Särskilt erfarenheterna under andra världskriget liksom kalla krigets umbäranden påverkar vår syn på dagens säkerhetsfrågor mer än vi kan tro.

Staten prövar ständigt hur vidtagna åtgärder stöder säkerhetssträvandena. Förhållandena ute i världen liksom i närområdena växlar snabbt och påverkar varandra genom invecklade processer. För att utveckla vår försvarsförmåga avges inför varje valperiod ett försvarspolitiskt betänkande, men dess enskilda punkter kan snabbt omprövas om situationen så kräver.

Förenklat består vår försvarsförmåga i materiel och vilja. Materialet kan snabbt förnyas om så krävs.

Däremot byggs medborgarnas försvarsvilja upp mera långsiktigt, först i den enskilda människans och sedan i vidare kretsars djupare tankevärld.

Försvarsviljan lever dock i tiden. Exempelvis av klimatförändringarna, flyttningsrörelserna och överstatliga sammanslutningar, liksom i vardagslivet här och nu, påverkas vårt yttre tänkesätt liksom vår innersta själ. I dessa förändringens vindar ger veterangenerationens traditioner staten fast mark under fötterna och underlättar dess strävanden att upprätthålla försvarsviljan och därmed kärnuppgiften att svara för säkerheten.

De som ansvarar för landets ledning bör ägna särskild uppmärksamhet åt vår säkerhet, inbegripande försvarsviljan. I annat fall har vi snart inget land att bära ansvar för.

SVENSK ÖVERSÄTTNING
BERTEL WIDJESKOG

FRÅN VERKSAMHETSLEDAREN

Fältposten förändras

Att upprätthålla veterangenerationens värderingar och bragder är till största delen en fråga om information. Veteranförbunden utvecklar planmässigt såväl den tryckta tidningen som Veteranportalen och kanaler på sociala medier.

Förbunden har efter en försöksperiod beredskap att överföra det tryckta veteranbudskapet till en ny nivå. Strävan är att föra ut krigsgenerationens sak till en bredare läsekrets, och en tematidning lämplig för försäljning utgör flaggskeppet i denna satsning.

Enligt planen skall fyra tematidningar per år produceras från och med år 2022, medan den egentliga tabloidtidningen läggs ned. I tematidningarna publiceras inte information till medlemmarna eftersom dessa knappast intresserar en bredare läsekrets utanför vår organisation. I stället får medlemmarna med en ca hundrasidig tematidning också en medlemsbilaga. Den bilagan innehåller information enligt känt Fältposten-format. I bilagan ges information om organisationen, veteranernas stöd och traditionsarbete, samt nyheter från fältet. En Pdf-kopia av

bilagan kan på vanligt sätt också läsas på nätet.

Den viktigaste delen av medlemsbilagan består i nyheter från fältet. Produktionen av bilagan väntas underlättas när veterandistriktet och traditionsföreningarna börjar upprätthålla egna sidor på traditionsportalen. Portalens viktigare material kan lätt flyttas över till medlemsbilagan.

Traditionsförbundet Eklövet och Lotta Svärd-stiftelsen går in bland utgivarna av tidningen, vilket är viktigt med tanke på framtida traditionsarbete. Samtidigt förstärks krafterna bakom tidningens utgivning.

Tryckta medier har klarat konkurrensen från elektroniska kanaler överraskande väl. Ekonomin är den mest kritiska faktorn även för Fältposten i pappersformat. Tills vidare finansieras utgivning med medlems- och tidningsavgifter samt annonsintäkter. Som ny inkomstkälla kommer intäkter från lösnúmerförsäljningen.

Information utgör en gemensam ansträngning för alla involverade i veteranarbetet. Redaktionen ut-

manar förbundens breda fältorganisationer samt stödmedlemmar att skaffa temanumren för att föra ut det viktigaste budskapet till sina stödgrupper. Spridning av tidningen underlättar också medlemsvärningen. Genom att samla våra krafter kan vi tilltala vår medlemskår och en vidare läsekrets med ett intressant läspaket.

SAKARI MARTIMO
Verksamhetsledare
Krigsveteranförbundet

SVENSK ÖVERSÄTTNING
BERTEL WIDJESKOG

KJM Kupari Oy Asikkala	KTA-Yhtiöt Oy Espoo	Hovila Oy Espoo
JOULUTERVEHDYS ESPOOSTA TEILLE SOTIEMME VETERAANIT!	Maanrakennusliike E.M.Pekkinen Oy Espoo	Fingeo Oy Espoo
Traktorikonehuolto Liuska Ky Haapajärvi	Maansiirto Perala Oy Halikko	HAMINAN MAANSIIRTO OY
Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy	Insinööritoimisto Makeplan Oy Heinävesi	Töölön Pianokeskus Oy Helsinki, www.pianokeskus.fi
Rax Saner Oy Helsinki	Akkukellari Oy Helsinki	Urheiluopistosäätiö Helsinki
Tiori Kuljetus Oy Helsinki	Korjaussuunnittelu T.Berg Oy Helsinki	JOULUTERVEHDYS HELSINGISTÄ TEILLE SOTIEMME VETERAANIT!
www.atplukkari.fi	Karhupuiston Isännöinti Oy Helsinki	Paakkisen Automaalaamo Oy Hollola
Talonmies-ja huoltopalvelu Oy Liljeberg & Rosell Hyvinkää	Hämeenlinnan Osuusmeijeri	Patria-Rakennus Oy Hämeenlinna
Maalausliike E.Heiskanen Oy Imatra, www.e-heiskanen.fi	MITRA IMATRAN RAKENNUTTAJA OY	JOULUTERVEHDYS JOENSUUSTA TEILLE SOTIEMME VETERAANIT!
JOULUTERVEHDYS JUUPAJOELTA TEILLE SOTIEMME VETERAANIT!	Jyväs-Parkki Oy Jyväskylä	Suunnittelutoimisto Plaanari Oy Jämsä
Kaarinan Suodatintekniikka Oy	Euromaski Oy Kaarina	Metallikoneistamo E.Moilanen Ky Kajaani
Rautarakenne S.Lipponen Oy Kalanti	Pohjaset Oy Keminmaa	Kemiön Puhelinosakeyhtiö
Tilitoimisto Ordent Oy Kerava	Lautta-Sähkö Oy Kirkkonummi	Kuljetusliike E.Kärkkäinen Ky Kiuruvesi

www.asplundoy.fi	KOKKOLAN PIKAHITSAUS OY	Keski-Pohjanmaan Hoitopalvelu Oy Kokkola, www.kphoi.fi
KOKKOLAN TRAKTORIHUOLTO SILLANPÄÄ OY	Kotekman Oy Kotka	Rakennusliike PK-Insinööri-toimisto Oy Kouvola
Betola Oy	KL-Agri Oy Kurikka	BEST-HALL Kälviä
HL-Elec Oy Lahti	Weststar Oy Lahti	Ipa-Pesu Oy Lahti
Kasit Oy Laihia	LAPPEENRANNAN KULJETUSOSAKEYHTIÖ	JP Metsäkoneurakointi Oy Lapua, www.metsakoneurakointi.fi
Kikaju Oy Lieto	Oy Stockfors Ab Loviisa	Top Greenet Oy Luopioinen
Lohkoasennus Oy Naantali	T:mi Jimmy Granqvist -rakennustöitä- Nauvo	MH-Metalli Heikkonen Ky Nokia
Valtimon Sähkötyö Oy Nurmes	Maanrakennus Maamyyrä Oy Perttula	Onni Forsell Oy Rajamäki
Kiimingin Sora Oy Oulu	OULUN LÄMPÖPUTKITUS OY	Virtasen Maalitehdas Oy Parainen
Finnsementti Oy	PE LASER Oy Pertunmaa	Byggnads Ab Nynäs Rakennus Oy Pietarsaari
Tiilimäen Romuliike Oy Pori	Man Project Oy Pori	Kuljetusliike Kim-Johan Nuikka Oy Porvoo
Huoltopalvelu J.Holmberg Oy Porvoo	Kellosepänliike Naamanka Ky Pudasjärvi	NC-Taso Oy Pyhäsalmi
HF-Autohuolto Oy Riihimäki	Napapiirin Residuum Oy	Lapin Kumi Oy Rovaniemi

Kenttäpostia -lehti taas uutta kohti

Veteraanijärjestöjen yhteinen Kenttäpostia -lehti siirtyy ensi vuoden alussa uuteen aikaan. Postissa tulee jatkossa mahtava teemoitettu aikakauslehtimuotoinen erikoislehti ja sen rinnalla perinteinen järjestöliite.

Tänä vuonna ilmestyi kaksi kokonaan uutta teemalehteä, joista ensimmäinen oli keväällä ilmestynyt ”Tie jatkosotaan” ja toinen loppuvuodesta ilmestynyt ”Naiset sodassa”. Molemmat lehdet ovat olleet myynnissä, mutta

jäsenet ja kannatusjäsenet ovat saaneet sen kotiin postissa. Samalla mukana on tullut ohuempi Kenttäpostin järjestöliite.

Ensi vuoden alusta alkaen teemalehtiä tehdään neljä, ja niiden rinnalla siis tulee myös järjestöliite tässä perinteisessä Kenttäpostin tabloid-muodossa. Tähän mennessä on kuljettu pitkä tie, jossa Kenttäpostin edeltäjät ovat tehneet kunnioitettavaa työtä.

Kenttäpostia syntyi tarpeeseen

Vuoden 2019 alussa tehtiin historiaa, kun Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton lehdet yhdistyivät. Syntyi Kenttäpostia.

Sotaveteraani- ja Veteraani-lehden yhdistäminen juontaa juurensa tavoitteeseen saada vammautumattomien veteraanien kotipalvelut samalle viivalle sotainvalidien kanssa. Sotaveteraaniliiton ja Rintamaveteraaniliiton 2010-luvulla tiivistynyt yhteistyö vaikuttamisessa eduskunnan ja valtioneuvoston suuntaan toi esiin ehdotuksia suunnitella myös muita yhteistyön muotoja.

Järjestöjen ensimmäiset yhteiset neuvottelupäivät järjestettiin 2018 ja Sotaveteraanikalenterin pohjalta toteutettiin molemmille järjestöille oman näköiset kalenterit. Myös hengelliset toimikunnat oli jo siihen mennessä yhdistetty.

Molemmat lehdet taistelivat enemmän ja vähemmän taloudellisissa paineissa ja niille oli kertynyt modernisointitarvetta. Uuteen lehteen tuli löytää ajanmukaisia muotoja, ja samalla someviestintä tuli ottaa osaksi tiedotustoimintaa. Sotaveteraaniliitolle ja -lehdelle oli valittu uusi toiminnanjohtaja - päätoimittaja ja vähän aiemmin liitto oli saanut uuden viestintävastaavan.

Lehden syntyyn vaikutti merkittävästi toimittaja ja tietokirjailija **Jukka Halonen**. Hän sai tehtävän suunnitella lehden sisältöä ja rakennetta sekä suunnitteli lehdel- le uuden layoutin, ja myöhemmin hän sai hoitaakseen lehden taiton.

Osa lehden uudistuksesta oli koossa. Lehden aineistoja toimit- ti ja kirjoitti uusi henkilö, uuden taittajan kädenjälki oli erilaista, kuin kummassakaan aikaisem- massa lehdessä. Uusiutunut toi- mitusneuvosto sparrasi ja antoi oi- vallisista vinkkejä.

Kätilöinä lehtien yhdistämisessä olivat liittojen toiminnanjohtajat. Kun kummankin liiton hallinnot sekä talouslaskelmat näyttivät vih-

reää valoa, voitiin uudistus toteut- taa. Lopputuloksen arvoivat luki- jat ja jälkikäteen historiankirjoitus.

MARKKU SEPPÄ
toiminnanjohtaja
päätoimittaja
2004 - 2018

HEIKKI KARHU
toiminnanjohtaja
2017 -

Veteraaniliittojen toiminnanjohtajat lehti uudistuksesta:

”Nyt tehdään historiaa!”

Suomen Sotaveteraaniliitto ja Rintamaveteraaniliitto ovat jo pitkään tiivistäneet yhteistyötään. Uusi historian- sivu kääntyy tämän julkaisun myötä, kun liittojen lehdet yhdistyvät Kenttäpostia- lehdiksi.

Toiminnanjohtajat Sakari Martimo ja Heikki Karhu vakuuttavat tyytyväisyytään ratkaisusta ja lupaavat korkeatasoisen lehden lukijoille.

• Sivu 4

Ministeri Saarikko:
”Veteraanien yhteisrintama tuotti tulosta”
• Sivu 3

Sotaveteraanien
juhlaviikko jo
53. kerran
• Sivu 5

Laina Tiainen
sai vihdoin
Tammenlehvän
• Sivu 9

Jahvetti kävi
sanasotaa
radioaalloilla
• Sivu 16-17

Ota talteen
rintama-
veteraanien
tietoliite
• Sivu 23-26

Tuntematon
Keljan taistelu

Talvisodasta tulee tänä vuonna kuluneeksi 80 vuotta. Keljan veriset päivät ovat suotta jääneet sotahistoriassa pienemmälle huomiolle.
• Sivut 14-15

Sotaveteraani-lehti oli yhdysside

Suomen Sotaveteraaniliitto on sotiimme 1939-1945 osallistuneiden miesten ja naisten taloudellisia ja oikeudellisia etuja ajava, heitä yhdistävä ja palveleva veljes- ja sisarjärjestö sekä maanpuolustusperinteitä vaaliva aatteellinen yhteisö. Järjestön lehti Sotaveteraani – Krigsveteranen on yksi sen tärkeimpiin kuuluva työväline ja toiminta-ajatuksen toteuttaja.

Näin alkaa opetusneuvos **Antti Henttosen** toimittaman Sotaveteraaniliiton 40-vuotishistoriikin Sotaveteraani-lehteä käsittelevä osa. Sotaveteraani Antti Henttonen (99) on yksi merkittävimmistä ja pitkä- aikaisimmista luottamushenkilöis- tä lehden piirissä.

Sotaveteraani-lehteä edeltäneet liiton äänenkannattajat Kurkihirs, Rintamamies-Rakentaja (RM-lehti) ja Suomen Sotaveteraani ovat vies- tineet kunkin aikakauden edellyt- tämällä tavalla. Sotaveteraani-lehti on ilmestynyt tabloidilehtenä vuo- desta 1966.

Lehden toimitusneuvoston jä- senet ja sen avustajat ovat aina olleet ainutlaatuinen voimavara lehdelle. Moni asiantuntija on mie- lellään antanut osaamistaan lehdel- le ja sitä kautta veteraanityölle.

Viime vuosikymmenien keskei- sistä henkilöistä on mainittava lii- ton ja toimitusneuvoston puheen- johtajana toiminut **Simo Kärävä**. Hänen vaikutuksensa liiton ja leh- den kehittämiseen oli erityisen vah- va. Simon aikana 1986-1998 hän kirjoitti lehteen yli tuhat artikke- lia, onnittelu- ja muistokirjoituksia, pääkirjoituksia ja selostuksia myös vaikeista asioista. Yksi vaikeista oli

juutalaisia sotaveteraaneja koske- nut kirjoittelu, joka purskahti Si- mon ollessa lomailmassa Yhdys- valloissa. Faksin välityksellä hän toimitti erinomaista aineistoa. Eri- tyispiirteensä Simosta pitää maini- ta hänen kielenhuollollinen aktii- visuutensa, joka aika-ajoin ulottui arvioina myös veljesjärjestöjen leh- distä sekä vauhditus lehden saami- seksi tietokonetaitoon.

Omana vastuuajanani 2004- 2018 liiton ja lehden painopistettä siirrettiin käsittelemään aikaisem- paa enemmän veteraanien tuki- ja etuasioita. Sosiaalishteeri **Anni Grundströmin** selkokielliset vete- raanien etuuksia käsitelleet jaksot nousivat pian lehden luetuimmiksi.

Lehti välitti kannustavaa ja myönteistä viestiä kenttäväelle, päättäjille ja viranomaisille.

Meidän tärkein tehtävämme vai- kuttamistyössä oli tukea veteraane- ja ja myöhemmin myös heidän puolisoitaan ja leskiään. Vuodesta 2004 lähtien kuutena vuosittaise- na numerona ilmestynyt lehti esit- teli kenttäverkostolle toimintamme suuntaa. Lisäksi neuvottelupäivillä ja toimikunnissa suunnattiin koh- ti samaa suuntaa. Lehden viimeis- telystä ja kielenhuollosta vastasi

Veteraanin vuosikymmeniä

Veteraani -lehti on yksi Kenttäpostia-lehden edeltäjästä. Sen ensimmäinen numero ilmestyi tammikuussa 1965.

Nykyinen Rintamaveteraaniliitto perustettiin 5.4.1964 vammautumattomien eli ns. ohiamuttujen etulinjan taistelijoiden järjestöksi. Tiedottaminen ei ollut perustajilla heti mielessä, mutta jo toukokuussa nousi lehden tarve esiin.

Liittohallituksessa pohdittiin sisältöä ja kustannuksia. Jäseniltä saatiin starttirahaa. Joukossa ei ollut lehmenteon tai tiedottamisen ammattilaisia, mutta työ- ja järjestökokemusta riitti monilta elämäntaloilta. Nimeksi päätettiin *Veteraani*, ruotsiksi *Veteranen*.

Tammikuussa 1965 valmistui Yhteiskirjapainosta jäsenille ja laajempaan levitykseen peräti 20 000 kappaleen painos Veteraanin ensimmäistä numeroa. Sivuja oli 26 ja hinta oli markka (lähes 2 €). **H. Markkasen** laatima kansipiiirros oli perin taiteellinen ja sisälsi symboliikkaa: siitä on tulkittavissa veteraanien toive kipeän asuntokysymyksen ratkaisemiseksi.

Alkuaskeleet

Ensimmäisten numeroiden päätoimittajana oli tiedotussihteerin ja kenttäpäällikön tehtäviä hoitanut **Pauli Marle**. Toimitussihteerinä aloitti **Vilho Juvonen** ja osapäiväisenä toimittajana oli hetken aikaa **Igor Saulamo**. Lehteä tehtiin harrastajavoimin ja maakunnista lähetettyjen kirjoitusten tukemana.

Toimitusneuvosto oli jatkossakin apuna. Siinä ideoititiin tulevia numeroita ja arvioitiin valmistunutta lehteä. Lehmenteon ammattilaisia saatiin toimitussihteerin tehtäviin vasta 1970-luvun alussa.

Ensimmäisestä pääkirjoituksesta alkaen lehdessä kannettiin huolta entisten rintamasotilaiden toimeentulosta ja vanhuudenpäivien turvasta. Sota-ajan lupauksista muistutettiin, kun viitattiin tarvittavaan lainsäädäntöön. **Esa Anttalan** uusinta teosta julkaistiin jatkokertomuksena. Sivulla kerrottiin liiton perustamisesta, tavoitteista sekä ensimmäisistä tapaamisista eduskuntaryhmien edustajien kanssa. Arvokkuutta ykkösnomerolle antoivat piispa **Osmo Alajan** ja arkkipiispa **Paavalin** tervehdykset sekä onnen toivotukset alkaneelle vuodelle.

Veteraanin ensimmäisissä numeroissa näkyi ajatus perhelehdessä. Olivathan monet rintamamiehet nyt neli-viisikymppisiä perheenisä. Aideille ja lapsille oli ihan omia aiheita, kotitaloudesta iskelmäthetösiin ja askarteluun. Ristisanoja oli kaikille kiinnostuneille.

Lehden valmistumisella oli välitön vaikutus liiton omaan tunnukseseen. Ensimmäisen numeron kannessa se oli idullaan: V-kirjaimen sakaraan laitettu käytöstä poistettu sotilaslakki, vanha tuttu verikauha. Heinäkuun 1965 lehdessä tunnus oli sitten jo nähtävissä, edelleen käytössä olevana.

Tervehdysten laaja kirjo

Nopeasti lehti alkoi keskittyä vain veteraaniasioihin. Huomattavan sija saivat asumisen, elämisen, terveydenhoidon ja kuntoutuksen ajankohtaiset tavoitteet. Lähetystököynnit kunnallisten sekä valtiollisten päättäjien luokse esiteltiin sanoin ja kuvin; nämä kuvaukset jatkuivat loppuun saakka. Tammikuussa 1966 lehteen alkoi sisältyä ruotsinkielinen palsta.

Vuoden 1966 lopulla lehdessä oli ensi kerran tasavallan presidentin **Urho Kekkosen** tervehdys. Siitä alkaen joulunumeroon saatiin vastava kirjoitus presidentiltä. Tervehdysten määrä laajeni pian; esittäjinä liiton edustajien ohella eduskunnan puhemies, pääministeri, keskeiset ministerit sekä kirkkojen ja puolustusvoimien edustajat.

Ensin lehti oli aikakauslehden mallinen, mutta vuoden 1967 alussa se muutettiin tabloidiksi. Se ilmestyi kymmenenä numerona vuodessa. Valmistuspaikkakin vaihtui samalla Paasipainoon seuraavan neljännesvuosisadan ajaksi. Alun epäilyksistä huolimatta talous pysyi hallinnassa tilausmaksujen sekä ilmoitushankinnan avulla. Ilmestymiskerrat supistuivat vähitellen ja lopulta Veteraani ilmestyi neljä kertaa vuodessa, laajimmillaan 56-sivuisena. Pitkään 2000-luvulla tahtijana toimi **Antero Karjalainen**, ja painona oli Lehtisepät Tuusulassa.

Muistoja sotavuosilta

Lehdessä julkaistiin jatkuvasti muistoja sotien vuosilta, veteraanien omia kertomuksia ja haastatteluja. Tutkimusartikkeleita laati erityisesti Sotakorkeakoulun opettaja, everstiluutnantti **Helge Seppälä**. Myöhempinä vuosina lehdessä pyrittiin tuoretta kirjallisuutta esittelemällä seuraamaan veteraaneja sivuavaa yhteiskuntatutkimusta ja sotahistoriaa.

Rakenne vakiintui varsin varhain. Painopisteitä olivat liiton toiminta, paikalliset tapahtumat, lähetystököynnit. Mukaan tulivat myös hengellinen palsta, naisten kuulumiset sekä hyvin seuratut merkkipäivät. Liiton toiminnan rinnalla alkoivat 1980-luvulta alkaen lisääntyä veteraaniyhteisön yhteisten tapahtumien kuvaukset.

TERO TUOMISTO

Kirjoittaja on kotiseutuneuvos, valtiotieteiden maisteri, Veteraanin avustajana vuodesta 1978, päätoimittaja 2014-18

Veteraanin ensimmäisen numeron kansi sisälsi helposti ymmärrettävää symboliikkaa.

viimeisen vuosikymmenen **Marja Riukka**.

Kauteni erikoisin tapahtuma käynnistyi lehdessä 6/2012 julkaistun artikkelin *Kun hävityspaljoonat riehuivat Virossa* jälkeen. Sain päätoimittajana kirjeen syytäväjävirastolta; päätoimittaja oli asetettava syytteeseen kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Hankkeen takana oli tunnettu JB. Sain myöhemmin vapauttavan tuomion. Perusteluissa oli, että asian käsittely kuuluu tiedeyhteisöjen tehtäviin.

Artikkelin kirjoittaja oli virolainen Suomen-pojan poika **Henn Pölluaas**, joka myöhemmin toimi Viron parlamentin puhemiehenä.

Kautta aikojen Sotaveteraanilehti on ollut järjestölehti, joka vähäistä maksua vastaan postitettiin kaikkiin jäsentalouksiin. Tilausmaksu veloitettiin kerran vuodessa jäsenyhdistyksiltä lehtitilauksen määrän mukaan. Valtaosalle yhdistyksiä maksu ei koskaan tuottanut pulmia, muutamilla yhdistyksillä sen maksaminen ilmeisesti tuntui raskaalta.

Lehden toinen ansaintamuoto oli ilmoitushankinta. Aloittaessani ensimmäisenä vuotena saavutimme 268 000 euron ilmoitushankinnan, korkeimmillaan se oli 2011 ollen 545 000 euroa ja viimeisenä vuotena 321 000 euroa. Lehti ei viimeisen 25 vuoden aikana mil-

loinkaan ollut liitolle rasite vaan hiukan tuloa tuottava. Sama lie-nee ollut aiemminkin.

Liiton 60-vuotisjuhlavuoteen liittyi kirjahanke. Tutkija **Olli Kleemola** kokosi Sotaveteraanilehdessä julkaistuista artikkeleista kirjan *Selviytymistarina Suomi 1939-1945*. Kirjasta otettiin usea painos ja sen myynti oli taloudellisesti onnistunut. Lehdissä olleista Suomen selviytymistä sodista ja sodan jälkeisistä vaaran vuosista -artikkeleista olisi saanut toisen ja kolmannenkin kirjan.

Sotaveteraani-lehden vuosikertoihin on kertynyt runsaasti arvokasta jopa ainutlaatuista aineistoa, jota tutkijat voivat hyödyntää.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana liitossa aktivoituttiin vaikuttamisen lisäksi viestintään erityisesti somessa. Liitto sai viestintän ammattilaisilta tarvittavaa sparrausta. Myös lehden suuntaan tuli toiveita modernisoida sitä. Tunnistin tilanteen, mutta en kyennyt kääntämään tilannetta toiseksi. Olimme kaikki neljä liiton toimihenkilöä jollain tavalla sidoksissa lehden tekemiseen otana.

MARKKU SEPPÄ

Sotaveteraaniliiton toiminnanjohtaja ja Sotaveteraani-lehden päätoimittaja 2004-2018

Veteraanien kuntoutus tarvitsee lisärahaa (sivut 22-23)

Sotaveteraaniliiton vanhin ja nuorin tapasivat

Veteraanipalkinnot seitsemännen kerran sivu 14

Haastattelussa Onni Sarilampi Kouvolasta sivut 16-17

Sakari Sippola muistelee Internaattia sivut 18-20

Rosvopaistia Härmässä sivu 21

Virikkeitä hengellisen työn vastuhenkilöille sivu 30

Marskin majan harjakaisista 70 vuotta sivu 31

Kollaan kenttähaudausmaalla on monia muistomerkkejä sivut 32-33

Jäniskoski oli Suomella 114 vuoden ajan sivut 34-35

Perustietoa sotaveteraanin läheisille (sivut 24-25)

Kuntien Joulutervehdys Sotiemme Veteraaneille

Askolan
kunta

Euran
kunta

Hämeenkyrön
kunta

Siellä on
se jokin

Ilmajoki

Juupajoen
kunta

Jämijärven
kunta

Kempeleen
kunta

Kihniön
kunta

Kirkkonummen kunta
Kyrklätts kommun

Laihian
kunta

Leppävirran
kunta

Liperi

www.liperi.fi

LOPPI
KESKELLÄ KASVU-SUOMEA

Lumijoen
kunta

Myrskylä
Arkiturvallinen.

 Nurmijärvi

 Parikkalan
kunta

 PETÄJÄVESI
62°15.5' N // 025°11' E

 Pielaveden
kunta

Puumala
SAIMAAN KAUNEIN

 Rautjärvi
PADOT MURTAVA KOTI- JA KUTUPAIKKA

RÄÄKKYLÄ

SIEVI
SIEVIN KUNTA

 Sipoon kunta
Sibbo kommun

 SOTKAMO

Sulkava
Suomen soutupitäjä

 Säkylä
Satasyytäl

 **TAIPAL-
SAARI
450**

 Taivalkosken
kunta

 Tervon
kunta

 TERVOLA
Pieni mutta ämpäripäinen.

Teuva
www.teuva.fi

 Tohmajärvi
tolokku ja toimelias

 TUUSNIEMI
MUUNTUU MONEKSI.

 UTAJÄRVI
Asennetta pienestä pitäen

 VESANTO
#SYDÄNMAA

 Vimpelin kunta
Pieni kunta monta sankaria

VIROLAHTI

 ylitornio
elämysten

Hyvää Joulua!

Rakennuspalvelua Uudellamaalla vuodesta 1972
erikoisalana teollisuus-, liike- ja julkinen rakentaminen

Sementitehtaankatu 2 04260 KERAVALA
Puh (09) 2747 260 Fax (09) 2747 2690
www.raksto-nousiainen.fi myynti@raksto-nousiainen.fi

Upea joululahja!

Myynnissä muistolahja, joka on viesti
sotiemme veteraaneilta.
Kuusamon Uistimen Professoriin
on painettu sodanaikainen
Kenttäpostia -leima.

Viehetä on saatavilla hopeisena
hintaan 25 euroa. Aidolla 24 karaatin
kullalla päällystettyä mallia on vain
rajoitettu sadan kappaleen painos.
Sen hinta on 75 euroa.

Tilaa Sotaveteraaniliitosta!
041 315 0196
riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

PUUNJALOSTUS- INSINÖÖRIT

Finnish Forest Products
Engineers' Association

**Rauhallista joulua ja
turvallista tulevaa vuotta.**

Millog ylläpitää maa- ja
merivoimien kalustoja sekä
ilmavoimien valvontajärjestelmiä
niin normaali- kuin poikkeusoloissa.

Millog

millog.fi

f \ \ \ in

Veteraanin tervehdys kutsunnoissa: "Uskoimme Suomeen myös sotavuosien jälkeen"

Hämeen aluetoimisto järjesti marraskuun alussa kutsunnat Hämeenlinnassa. Kutsuntoihin osallistui noin 400 nuorukaista. Heille veteraanin tervehdyksen esitti **Venni Maunula**, 97 v, kahtena päivänä yhteensä neljä kertaa.

Maunula osallistui kutsuntoihin Perttelissä toukokuussa 1942. Palvelukseen hän astui 17-vuotiaana lokakuussa 1942 Kouvolassa, jossa suoritti myös aliupseerikoulun. Palvelus jatkui Aunuksessa, jossa hän joutui suoraan jatkosotaan.

Sodan loppuvaiheessa kesäkuussa 1944 Venni Maunula osallistui Vitele-Tuulos maihinnousun torjuntataisteluihin Ilvesdivisioonan kuuluneen Jalkaväkirykmentti 2:n riveissä. Aselevon tultua voimaan 4.9. 1944 hänet komennettiin Ilomantsiin Rajavartiolaitokseen, mistä kotiutui maaliskuussa 1945.

Sodan jälkeen Vennin Maunulan kesken jääneet opinnot jatkuivat Niinisalossa ja Helsingin yliopistossa. Hän on varatuomari ja sosiaalineuvos.

Venni Maunulan tervehdys

"Meille sotaveteraaneille on tullut tutuiksi myös näin rauhan aikana erityisesti kaksi hokemaa. Toinen on se, että kaveria ei jätetä ja toinen on se, että Suomi on hyvä maa meille kaikille Suomessa asuville.

Nyt vuosikymmenten jälkeen sodistamme on syytä todeta, että isänmaallisuus on saanut uusia ilmeitä. Me suomalaisetkin olemme nykyisin kiinteästi riippuvaisia koko ihmiskunnasta, sen kehityksestä, ilmastosta ja muusta ympäristöstä, eli kaikista hyvistä ja huonoista ilmiöistä. Parhaillaan jatkuvasta koronastakin.

Meillä sotaveteraaneilla suurin huolenaihe sotien päättyttyä oli, miten kesken jääneet opinnot saataisiin suori-

ritettua. Meillä oli vahva usko myös sotienjälkeisestä Suomen rakentamisesta. Näin on tämänkin ajan nuorten elämä, joka on täynnä mitä ihmeellisempiä asioita. On vain uskallettava elää omien toiveidensa mukaisesti, hankkien ensin ammattitaitoa ja sen jälkeen haluamansa työtä tehden. Se on jokaiselle mahdollista. Se on myös suurinta isänmaann-

rakkautta rauhanajan Suomessa. Olette myös henkisestikin paljon parempia ja valmiimpia kuin me olimme kahdeksankymmentä vuotta sitten.

Hyvää elämää jokaiselle Teille, kiitos."

TEKSTI: SEPPO TIKKANEN JA

VENNI MAUNULA

KUVA: SEPPO TIKKANEN

Sotilaita lhantalassa aselevon jälkeen. (SA-kuva)

Sotakorvausten monet ulottuvuudet

Suomi joutui maksamaan Jatkosodasta kalliit sotakorvaukset. Viimeinen sotakorvausjuna matkasi Neuvostoliittoon syyskuussa 1952.

Suomi pyrki jatkosodan aikana irtautumaan monta kertaa Saksan rinnalta ja tekemään rauhan Neuvostoliiton kanssa. Vakavin yritys ennen lopullista rauhaa tapahtui maaliskuussa 1944. Venäläiset esittivät silloin ennakkoehtonsa rauhanteolle ja niihin kuului muun muassa ”Suomen sodan aikana aiheuttamien vahinkojen korvaaminen”.

Dollari- tai markkamäärää eivät venäläiset siinä vaiheessa esittäneet ja hallituksen sisärengas presidentti **Risto Rytin** johdolla tuli siihen tulokseen, että venäläisten täsmällisemmät ehdot on syytä kuulla. Niinpä monenlaisten neuvonpitojen ja järjestelyjen jälkeen aikaisempi Moskovan lähettiläs **J.K. Paasikivi** lensi kapteeni **Georg Enckellin**

kanssa maaliskuun 26. päivänä Tukholman kautta Moskovaan.

Monta päivää kestäneissä keskusteluissa suomalaiset saivat kuulla venäläisten tarkemmat rauhanehdot. Niihin kuului muun muassa 600 miljoonan dollarin suuruiset sotakorvaukset ja saksalaisten karkottaminen maasta huhtikuun loppuun mennessä. Ehdot olivat ulkoministeri **Vjatšeslav Molotovin** mukaan ennakolta hyväksyttävät minimiehdot ja niihin oli turha pyytää lievennyksiä.

Moskovan vaateet olivat Suomen hallituksen mielestä kuitenkin mahdottomat täyttää, koska Suomen taloudellinen kantokyky ei pystyisi pyydetynlaiseen suoritukseen. Se oli ensisijainen syy siihen, että Suomi ilmoitti 15.4. Tukhol-

man kautta venäläisille, että ennakkoehtoja ei voida hyväksyä.

Vaatimukset puolittuivat

Suomen onneksi ehdot olivat sen laatuiset, että hallitus katsoi, että esitetyltä pohjalta ei jatkoneuvotteluja voida käynnistää. Mitä oli venäläisten vaatimusten taustalla? Myöhemmin on käynyt ilmi, että jos rauhanneuvottelut olisi aloitettu, olisivat venäläiset nopeasti esittäneet sellaisia ehtoja, jotka olisivat johtaneet maan itsenäisyyden menetykseen ja neuvostomiehitukseen.

Suursodan tilanne ja moni muukin asia ehti muuttua syyskuuhun 1944 mennessä. Kannaksen läpimurron tapahduttua kesäkuus-

sa venäläiset olivat asettaneet rauhanneuvottelujen aloittamiseksi vaatimuksen ehdottomasta antautumisesta. Siihen ei pääministeri **Edwin Linkomiehen** johtama hallitus suostunut, ja äärimmäisin ponnistuksin saivat etulinjan urhoolliset taistelijat vakautetuksi rintamatilanteen. Venäläisten eteneminen syvemmälle sisämaahan saatiin estetyksi.

Sotaa siis jatkettiin ja syyskuussa venäläiset olivat valmiita todellisiin rauhanneuvotteluihin. Nyt niitä käytiin realistisemmalla pohjalla ja sotakorvausten määräksi venäläiset asettivat 300 miljoonaa kultadollaria, puolet vähemmän kuin keväällä. Sekin oli valtava summa, mutta Suomella ei ollut enää todellisia vaihtoehtoja. Moskovassa syys-

kuun 19. päivänä solmitun välirauhan ehtojen mukaan Suomen oli toimitettava Neuvostoliittoon kuudessa vuodessa puu- ja metalliteollisuuden tuotteita 300 miljoonan dollarin arvosta.

Puunjalostusteollisuus etulinjassa

Sotakorvaustavarat olivat äärimmäisen tärkeitä edelleen sotaa käyvälle Neuvostoliitolle, ja niinpä rauhansopimuksen mukaisen valvontakomission etujoukon saapessa vielä syyskuussa Helsinkiin, oli mukana myös sotakorvausasioihin paneutuva neuvottelija **Gennadi Gerassimov**.

Gerassimov kutsui luokseen ensimmäisenä Metalliteollisuusyh-

Kesällä kaadettujen vanerikoivujen jääniputusta. (Kuva: Suomen metsämuseo)

distyksen toimitusjohtajan **Gun- nar von Wrightin** ja pyysi tältä tietoja metalliteollisuuden toimitusmahdollisuuksista. Niitä Wrightilla ei ollut juurikaan antaa, koska venäläisten edellyttämää metalliteollisuustuotteiden valmistamiseen tarvittavia raaka-aineita ja koneita ei vielä edes ollut Suomessa.

Seuraava kutsuttu oli Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton asiamies **J.O. Söderhjelm**. Hänen epäkiitolliseksi tehtäväkseen tuli seuraavien vuosien aikana huolehtia siitä, että puunjalostustuotteita itään todella virtasi.

Ensimmäiseksi tehtäväkseen hän laati Gerassimovin pyynnöstä muistion ”Puunjalostusteollisuuden edellytyksistä osallistua sotakorvaustoimituksiin vuosina 1944-1945”. Söderhjelm laati laatimaan asiakirja käsitti 17 sivun pituisen luettelon toimitusmahdollisuuksista ja tavaranimikkeitäkin oli lähes 30 alkaen lankarullista päätyen kokonaisuun puutaloihin.

Söderhjelm muistio oli niin merkityksellinen, että se toimi perusasiakirjana koko sotakorvaustoimitusten ajan. Myös huhtikuussa 1945 perustetun Sotakorvausteollisuuden Valtuuskunnan (Soteva) varapuheenjohtaja **Ilmari Harki** antaa kirjassaan ”Sotakorvausten aika” sille suuren arvon.

”Muistiolla oli tärkeä merkitys myös jatkossa, koska tämän mukaan etenivät neuvostoliittolaiset jatko-neuvotteluissa ja toisaalta ohjelma oli jo sellaisenaan antanut suomalaisille tietyn pelivaran, joka etenkin ensimmäisinä sotakorvausvuosina osoittautui elintärkeäksi myöhästyvien metalliteollisuuden tuotteiden kompensoijana ja sakkujen vastikkeina”.

Todettakoon vielä pienenä yksityiskohtana, että venäläisiä kiinnosti varsinkin alussa Suomen mahdollisuudet toimittaa heille sanomalehtipaperia. Eipä sitä tuottanut vielä 1945 edes luovutetussa Karjalassa, Sortavalan lähellä Harlun pitäjässä sijainnut Laskelän paperitehdas. Sota oli sitä vaurioittanut, mutta vankityövoiman avulla venäläiset saivat sen toimintakuntoon 1946, siis aika nopeasti ja tehdas alkoi tuottaa - sanomalehtipaperia. Tiedon, propagandan, levittämisen tarve oli sodan jälkeen neuvostomaassa suuri!

Suomi selvisi urakastaan ehjin nahoin, olkoonkin että venäläiset yllättäen ilmoittivat toimitusten hinnan arvioinnissa käytettävän vuoden 1938 hintatasoa. Se lisäsi kuormitusta melkein puolella, mutta viimeinen juna itään, täynnä tavaraa, höyrysi rajan yli 19.9.1952, symbolistisesti välirauhan solmimisen 8-vuotispäivänä.

Toimitusehtoja helpotettiin

Venäläiset lievensivät kahteen kertaan toimitusehtoja keventääkseen suomalaisten taakkaa – ja samalla

varmistakseen toimitusten häiriöttömän kulun. Ensimmäisen kerran se tapahtui jo loppuvuodesta 1945. Silloin Moskovassa vieraili Suomi-Neuvostoliitto-seuran valtuuskunta, ja hyvän tahdon eleenä **Josif Stalin** kysyi valtuuskunnan puheenjohtajalta opetusministeri **Johan Helolta**, että helpottaisiko Suomen asemaa, jos sotakorvausten toimitusaikaa pidennettäisiin kahdella vuodella. **Hertta Kuusisen** kerrotaan vastanneen nopeasti, että ”sehän olisi lahja Suomen kansalle”. Tällä kertaa generalissimus piti lupauksensa.

Toisen kerran laupeudenosoitus tapahtui huhtikuussa 1948 solmuttu yyy-sopimuksen päätöspäiväpäivä. Neuvotteluihin keskeisesti osallistuneella J.O. Söderhjelmillä oli tuolloin tilaisuus korostaa Stalinille sotakorvaustoimituksissa syntyneitä vaikeuksia, joita oli ilmennyt tiettyjen tarpeellisten raaka-aineiden ja koneenosien hankinnassa ulkomailta.

Tämä oli osaltaan vaikuttamassa siihen, että Neuvostoliitto suostui alentamaan heinäkuun 1. päivänä 1948 jäljellä olevan korvauksen määrää 50 prosentilla. Neuvostoliitto käytti sotakorvaustoimituksia tai paremminkin siis niiden maksamisen helpottamista eräänlaisena palkkiona tai hyvän tahdon eleenä, tai voi jopa sanoa – politiikan teon välineenä.

Sodanjälkeisistä vuosista puhutaan vaaran vuosina, ja erityisesti vuonna 1948 pelättiin Suomessa vallankumousta. Sen olisivat toki aloittaneet sodan jälkeen ”maan alta” nousseet kommunistit ja 1944 laillistettu SKP, mutta uskottiin, että pian he olisivat saaneet apua idästä.

Lakot ja varsinkin yleislakko on monesti ollut syytykseenä vallankumoukselliselle liikehdinnälle. Suurempaa lakkoilua ei Suomessa sodan jälkeen esiintynyt. Yhtenä syynä oli, että Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue oli kieltänyt veljespuolueeltaan Suomen Kommunistiselta Puolueelta lakkoilun. Sen se oli tehnyt turvatakseen sotakorvaustoimitusten häiriöttömän tulon Suomesta, niin tärkeänä itärajan tuolla puolella pidettiin täältä tulevaa tavaravirtaa. Käsitteellä ”sotakorvaustoimitukset” on laajempiakin ulottuvuuksia kuin pelkkä tavaramäärä ja sen hinta. Estikö se kahteen kertaan syntymästä tilanteen, jota itäinen naapurimme olisi voinut käyttää hyväkseen saattaakseen maamme valtapiiriinsä? Kysymys jää vastausta vaille.

ESKO VUORISJÄRVI

Artikkelin tiedot perustuvat pääosin Esko Vuorisjärven kirjaan J.O. Söderhjelm in värikäs elämä, Presidenttien salaperäinen luottomies.

”Huokausten silta” Lappeenrannassa. Kävelysiltaa jouduttiin korottamaan sotakorvausjunien kulun mahdollistamiseksi. (Kuva: Lappeenrannan museot)

Puunjalostusteollisuuden asiamies J.O. Söderhjelm.

Suomalaista paperi- ja puuteollisuutta esiteltiin Moskovassa 1946. Enso-Gutzeitin osastolla oli lankarullista tehty Suomen kartta. (Kuva: Museovirasto)

Saksan ja Helsingin väliä liikennöinyt höyrylaiva S/S Ilmatar oli yksi niistä lukuisista aluksista, jotka luovutettiin osana sotakorvauksia Neuvostoliitolle. (Kuva: Aalto yliopiston arkisto)

Jatkosodan veteraani Yrjö Savola: "Koko maa oli rakentamassa Suomea uudestaan"

Jälleenrakentamiseen aikaan suhtauduttiin Suomessa sillä samalla hengellä, millä Suomea oli puolustettukin, sanoo vaasalaisveteraani Yrjö Savola.

Pioneeripataljoona 24:ssä Rukajärven suunnalla palvelleen Jatkosodan veteraanin Yrjö Savolan reisu kesti päivälleen kolme vuotta.

Koulut olivat nuorukaisella jääneet pelkkään kansakouluun.

"Kun kylän miehet tulivat meille kotiin takkavalkealle toimittamaan, niin kuulin, että 'ei kannata mennä oppikouluun – niistä tulee vain maanviljelijöiden elättejä!' Minä en sitten mennyt", helmikuussa 98 täyttänyt veteraani nauraa.

Ennen sotia työmailla tehty harjoittelu rakennusmestarin oppipoihana sekä rintamalla vietettyjen vuosien aikana kertynyt kokemus pioneereille kuuluneista moninaisista rakennus- ja kunnossapitotöistä tarkoitti, että sodan jälkeiseen aikaan sopeutuminen kävi häneltä vaivatta. 22-vuotias nuorukainen pääsi saman tien työnjohtajaksi Karjalan siirtoväelle annettuja pika-asutustiloja ja niille vieviä

teitä kunnostaville työmaille.

Kaikilla ei ollut samanlaista tueria, hän tietää.

"Moni ei sodan jälkeen päässyt enää elämään kiinni tai sopeutunut rauhan aikaan. Se johtuu siitä, että he olivat olleet ihmiselle tarakoittamattomassa paikassa: sodassa. Se jätti ikuiset jäljet. Koulut oli monella kesken, tai niitä ei oltu ehditty aloittaakaan."

Savola itse palasi kuin palasikin koulunpenkille ja aloitti tammi-kuussa 1946 rakennusmestariopintonsa Vaasan teknillisessä koulussa. Ilman niitä oppikoulun papereita.

"Kansakoulupohjalta piti olla kaksi vuotta harjoittelua alla. Ja minullahan oli, rintamalta. Sain siellä rakennushommista työkokemusta. Että ei mitään niin pahaa, etteikö jotain hyvääkin!"

Kaikki olivat yhtä mieltä

Jotta ihmisiä saatiin koulutettua ja työelämän tarpeisiin mahdollisimman pian, muutettiin koulutus kaksivuotiseksi. Toistia ei valmistumisen jälkeen todellakaan ollut pulaa.

"Sota-aikana oli Suomessa ollut liki kymmenen vuoden tauko, jonka aikana ei Suomessa rakennettu, ei yksityisellä eikä julkisella puolella. Eihän sellaiseen olisi ollut miehiäkään, kun kaikki olivat sodassa. Niinpä rakentaminen painoi heti sodan päättymisen jälkeen päälle. Rahasta ei puhuttu mitään, ministeriöstäkin oltiin ilmoitettu, että rahaa on, rakentakaa. Samaa sanoi maanlunastuslautakuntakin: Rahaa on sen verran, mitä tarvitsette."

Etenkin yksityisellä puolella oli kuitenkin kova materiaalipula: nautlatkin jouduttiin käyttämään uusiksi eikä esimerkiksi sementtiä saanut mistään. Rakennusluvut järjestyivät kuitenkin nopeasti ja maan jälleenrakennus pääsi käyntiin, minkä Savola kertoo kuvaavan maassa tuoloin vullinnutta henkeä.

"Silloin oli helpompi pitää kouksiakin, kun kaikki olivat yhtä mieltä. Sodassa oltiin opittu olemaan yhtä mieltä ja se jatkui siviilissäkin. Se yhteishenki, joka Suomessa oli vallinnut sotavuosina, oli nähtävissä vielä sodan jälkeenkin. Oli sellainen tunne, että kaikki pitää hoitaa ja karjalaiset pitää saada asutettua, jotta heidät saadaan maahan kiinni, eivätkä he jää ajelehtimaan. Sen vuoksi näitä pika-asutustiloja perustettiin niin kovasti."

Jälleenrakentamiseen aikaan suhtauduttiin Suomessa hänen mukaansa sillä samalla hengellä, millä Suomea oli puolustettukin.

"Se oli yhdessä tekemistä, talkootyönä autettiin toinen toista. Työtä oli kovasti ja ihmiset halusivat tehdä töitä. Tietysti ansiomielessäkin, koska ei ollut mitään tukia. Kotiuttamisrahaa me saimme, mutta se oli olematon. Minun kohdallani esimerkiksi se oli 750 mk (nykyrahassa 98,65 €). Puvun sillä olisi ehkä saanut!" hän nauraa.

"Koko maa koki asiakseen olla mukana rakentamassa Suomea uudelleen. Koskaan en kuullut kenenkään valittavan - kaikki

olivat vain niin tyytyväisiä siihen, että elettiin rauhan aikaa. Päivät olivat pitkiä, mutta nyt saatiin sentään sen päätteeksi mennä omaan sänkyyn nukkumaan; oli ruokaa ja lepoa eikä tarvinnut pelätä, että päivystäjä ottaa varpaasta kiinni ja sanoo, että nyt on sun vuoro lähteä vartioon."

Kaikessa jotain hyvääkin

Kaiken tapahtuneen jälkeen oli valalla Savolan mukaan positiivinen mieliala.

"Halusimme saada asiat entiselleen ja vieläkin paremmaksi niin, että tulevilla polvilla olisi helpompi osa kuin meillä. Siksihän me soitaankin menimme: Jotta vielä heiläkin olisi itsenäinen maa. Ajatus siitä auttoi jaksamaan päivästä toiseen. Sota oli meidän sukupolvemme vitsaus. Ei sille mitään voinut, mutta ei sitä muille toivonut", hän huokaa.

"Kyllä se itänaapuri yritti jos millä konstilla vaikeuttaa asemaamme, jottomme olisi voineet täyttää rauhansopimuksen ehtoja. Mutta meille on sattunut hyvät päämiehet jo silloin sodan jälkeen, ne osasivat hoitaa Suomen asioita."

Maan jälleenrakennuksen lisäksi Suomella oli taakkanaan myös sille tuomittujen sotakorvausten maksu.

"Sotakorvaukset saatiin maksettua 1952. Silloin luovutettiin viimeinen tankkilaiva. Kyllä se tiedettiin, että Neuvostoliitolle piti toimittaa vaatetavaraa ja rakentaa laivoja, mutta ei niistä kansan parissa puhuttu. Mutta ei mitään niin pahaa, etteikö jotain hyvääkin: siitä sai alkunsa esimerkiksi suomalaisen laivanrakennusteollisuus, jolla Suomi on maailmassa edelleen merkittävä tekijä."

Ilmapiirin vapautuminen

Vaasaan 1962 asettunut Savola tunnustaa, että sota jäi hänelläkin uniin muutamaksi vuodeksi.

Savolan tehtävät pioneereinä sodassa antoivat suunnan myös hänen tulevaisuudelleen. Yrjö Savola kuvassa toinen vasemmalta.

”Mutta siitä ei puhuttu edes kaveriporukalla. Koulussakin kaikki olivat sodan käyneitä, mutta ei niistä puhuttu. Ja sellainenhan se oli se silloinen ilmapiirikin. Rauha oli tullut, mutta kyllä me kovan valvonnan alla olimme koko ajan. Oikeastaan vasta Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen ilmapiiri vapautui, ja pystyttiin vapaasti puhumaan”, hän miettii.

”Veteraaniliittojen toimintakin vapautui vasta 1960. En ihan alusta saakka ollut mukana, mutta yksi kaveri houkutteli mukaan. Ja mukana olen yhä. Toiminta on ollut antoisaa. Parasta on se, että koronaan saakka kokoonnuimme kolme kertaa viikossa kahveille. Sinne oli hupainen mennä ja sen merkitys on vain kasvanut vuosien saatossa, kun veteraanit ovat jääneet leskiksi.”

”Ei ole parempaa kuin tämä”, Savola kertoo yksin jääneiden veteraanien kehuvan.

”Hyvin vähän me olemme sielläkään sotajutuista puhuneet. Maailmanmenosta kylläkin. Ja urheilusta. Mutta sellainen päätös on tehty, että politiikasta ei puhuta. Siitä ei seuraa kuin harmia: Yksi on yhtä ja toinen toista mieltä.”

Isot edistysaskeleet

Sodan jälkeen kuulemma arvelutti, että säilyisikö rauha tälläkään kertaa.

”Vähän se jätti epäilyksen Venäjää kohtaan ja täytyy sanoa, että etenkin viime aikojen tapahtumia seurattaessa ei se kyllä ole koskaan oikein palautunut. Vanhoilla taistelupaikoilla olen käynyt, mutta niin oli metsä 50 vuodessa muuttunut, ettei sitä ollut samaksi tuntea!”

Elämäntyönsä saman viraston palveluksessa tehnyt Savola on tyytyväinen Suomen ottamiin edistysaskeleisiin.

”Yksi parhaista on ollut koneelustuminen. Vielä 1960-luvun alkupuolella kaikki hommat tehtiin lapiotoina. Nyky-yhteiskunta, sen vauraus, hyvinvointi ja edistys on rakennettu veteraanisukupolven luomalle perustalle, mutta kyllä minä olen kiitollinen meitä seuranneille sukupolville siitä, miten he ovat pystyneet tätä maamme

kehittämään. Niin paljon on minun elinaikanani menty eteenpäin, ettei sitä oikein jaksa käsittääkään. Teknologiassakin! Näin pitkällä tähtäimellä katsottuna tekisi melkein mieli sanoa, että se haasteiden päihittäminen ja Suomen nousu maailman huipulle on tapahtunut nopeasti.”

Veteraanien perintö

Ja koko tämän ajan Suomessa on saatu nauttia rauhasta, hän huomauttaa.

”Suomi on osannut pysyä erossa sodista. Toki meilläkin on asioista erimielisyyttä, mutta suurista asioista on oltu yhtenäisiä ja pystytty sopimaan. Uskaltaisn jopa väittää, että tämä yhteiskunnallinen vakaus ja se perusta, mille rauha rakentuu, on vain vahvistunut koko ajan. Eteenpäin on päästy ja henki on kasvanut, että Suomen pitää pysyä puolustamaan itseään aina. Ja sen mukaisesti toimivat myös päätävät elimet. Suomi ja sen kansa haluavat olla itsenäisiä.”

Savola iloitsee, että isänmaanrakkaus on juurtunut myös hänen jälkeensä.

”On ollut ilo huomata, että se on kiinnostanut. Poikakin on reservin kapteeni. Mutta sodasta en ole heillekään puhunut. Niitä ikäviä asioita on ylipäänsä halunnut välttää tuomasta esiin, ne on halunnut itsekin unohtaa.”

Omalta jälkikasvulleen hän haluaa jättää saman perinnön kuin Suomen tuleville polvillekin.

”Täytyy toimia sen eteen, mikä on Suomen ja sen kansan etu. Kaikesta pitäisi pystyä selviytymään neuvottelemalla, vaikka kuinka nousisi tie vastaan. Sodassa ei voita kukaan eikä sieltä saa muistoksi mitään muuta kuin kärsimystä. Meidän sukupolvemme jättää tuleville polville itsenäisen ja hyvän maan. Me saamme olla maahamme tyytyväisiä. Pitäkää huolta siitä vatedeskin, että pysyisimme hyvänä maana ja kehittäkää sitä edelleen kaikilla toimialoilla: niin koulutuksessa, tietotekniikassa ja muussakin. Suhtaudun tulevaisuuteen toiveikkaasti. He pystyvät siihen. Nyt on heidän vuoro toimia maamme parhaaksi.”

TEKSTI: ARIELA SÄKKINEN

Vaasalaisveteraani Yrjö Savola muistelee lämmöllä jälleenrakennuksen aikana vallinnutta yhteishenkeä. (kuva: Raimo J. Latvala)

Ammattiliitto
Fackförbundet

Jyty

*Toivotamme
Rauhallista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
2022*

DILA
LAHDEN DIAKONIALAITOS

Lisätietoa palveluistamme
puh. 044 713 2020 tai sähköpostilla asumispalvelut@dila.fi

*"sillä jos sinä tunnustat
suullasi Jeesuksen
Herraksi ja uskot
sydämessäsi, että
Jumala on hänet kuolleista
herättänyt, niin sinä pelastut"*

Room.10:9

*Hyvää joulua ja
uutta vuotta*

KOKOOMUS

Sotien jälkeen asevelikyliä nousi ympäri Suomen

Veikkola rakentui tahdolla ja talkoohengellä

Sotavuosien jälkeen huutavaa asuntopulaa helpotettiin asemieskylillä. Vasarat paukkuivat ja sahat soivat ympäri Suomea. Niin myös Kotkan Veikkolassa.

Talvi- ja jatkosodan aikana 1939-1944 menetettiin alueluovutusten ja sodan tuhojen seurauksena kymmeniä tuhansia asuinkelpoisia rakennuksia ja kodittomaksi jäi noin 400 000 suomalaista. Asuntopula oli huutava. Sodasta palaaville miehille ei kaikille ollut edes paikkaa mihin päänsä kallistaa.

Jo sotien kestäessä rintamilla sotiville miehille oli luvattu maata sodan loputtua. Näin myös toteutui.

Sodan jälkeen Suomeen muodostettiin uuden maanhankintalain perusteella yli 100 000 tilaa ja tonttia, jotka olivat tyypiltään viljelys-, asuntoviljelys- ja asuntotiloja sekä rintamamiestontteja. Nämä

tilat ja tontit osoitettiin siirtoväen lisäksi sotainvalideille, sotalleskille, sotaorvoille, perheellisille rintamamiehille sekä maataloustyöntekijöille. Näin valtio ja kunnat täyttivät lupauksensa. Kotkan Veikkolan kylän kaltaisia asevelikyliä syntyi, ja niiden tontteja jaettiin halukkaille etelän karuilta rannikkoalueilta aina pohjoisen hallaisille soille asti.

Sota päättyi, miehet ja naiset palasivat rintamilta. Niin myös monen kymiläisen ja muun nuoren miehen tai naisen parhaat vuodet, toisilla reilut viisi, olivat kulu-
nut harmaa sotilaspuku yllä sodan

melskeissä, ja toisilla oli edessään vielä Lapin sota tai miinanraivaus Suomenlahdella. Monelle sota oli ollut maanpäällisen taipaleen viimeinen matka. Osa sodassa olleista miehistä oli myös ehtinyt avioitua ennen sodan alkua tai sodan aikana.

Asuntopula oli myös Kymissä huutava. Asuntopulan helpottamiseksi sodan jälkeen Kymiinkin nousi kymmenen vuoden aikana monta uutta kylää Veikkolan lisäksi. Jälleenrakentaminen näkyi vahvana.

Tutut kadun nimet

Veikkolan asevelikylän historia voidaan sanoa alkaneen siitä, kun sodasta palanneet miehet astelivat vielä rakentamattomassa Veikkolan kylässä, etsien heille merkittyä maapalstaa. Kymin kunnan toimesta alueelle oli laadittu rakennussuunnitelma. Alkuperäisessä suunnitelmassa oli 41 tonttia, ja tuleva kylä nimettiin Veikkolaksi. Kadut nimettiin tunnettujen taistelupaikkojen mukaan: Sommeen-, Taipaleen- ja Punnuksenkaduksi. Kylän rajana toimi Suontaustankatu.

Asevelikylä Veikkola on edelleen voimissaan ja alkuperäinen rakennussuunnitelma on laajentunut vuosikymmenten aikana käsittämään jo reilun 60:n omakotitalon asuinalueen, joissa noin kymmenessä asuu alkuperäisrakentajien jälkipolvea. (Kuva: Heikki J. Oksanen)

Väestöliiton kouluttamat kotisisaret olivat tuttu näky Veikkolassa, sillä suurperheiden äiditkin joutuivat lähtemään ansiotyöhön, jotta perheen välttämättömät hankinnat saatiin tehtyä. (Kuva: oma arkisto)

Valtio myönsi rakentajille ns. rintamamieslainaa, jonka turvin rakentaminen oli mahdollista. Ministeriön asutusasiainosaston toimesta oli teetetty rintamamies-talojen tyyppiirustuksia rakentajille rakentamisohjeeksi. Perinteisen rintamamiestalon pohja oli mitoiltaan yleensä 7x8 metriä eli vajaat 60 neliömetriä, yläkerrassa ullakot molemmin puolin rakennuksen pitkiä sivuja, ja keskellä talon pituinen yksi huone tai kaksi pientä. Talot olivat yleensä puoli-toistakerroksisia, joissa yleensä oli myös kellarikerros.

Monista vaikeuksista ja vajavaisista taidoista huolimatta rakentamiseen tartuttiin innolla heti sodan jälkeen. Talot nousivat vesikattoon yleensä rakennusalan ammattimiesten toimesta, hekin vasta-alkaneita, ja omistajaperheet sekä talkoomiehet jatkoivat talon saattamisesta asumiskuntoon.

Omat konstit käyttöön

Rakennustarvikkeista oli huutava pula, jopa puutavarasta. Merkittävä osa tarvittavasta Veikkolan puutavarasta onkin peräisin Kymijoen nostetuista uppotukeista. Sementtiä ei alkuvuosina riittänyt kuin sokkeihin, ja betoniin tarvittava rauta löytyi monesti romuliikkeestä. Saranoita, lukkoja, painikkeita, heloja ym. haettiin vanhoista purkujätteistä. Käytetyt naulat suoritettiin ja käytettiin kahteen jopa useampaan kertaan.

Kaikesta kuitenkin jotenkin selviydettiin, kuka paremmin kuka heikommin. Asevelikylän 50-vuotisjuhlassa puhunut Veikkolan rakentaja **Tauno Harju** mietti, miten vaikea rakentamisen aika onkaan ollut niillä naisilla, jolla ei ollut enää miestä vierellään.

Ahlström Osakeyhtiö lupautui vetämään alueelle sähköt, ja tontinomistajat perustivat Veikkolan sähköyhtymän. Se sopi Ahlströmin kanssa kustannusjaon päälinjasta ja tonttien sisäänvetokustannuksista.

Rintamamiestalon valmistuivat rakentajien taitojen ja voimien mukaan, ja näin asevelikylä Veikkola syntyi. Ensimmäiset rakentajat muuttivat oman katon alle jo vuon-

na 1946, mutta rakentamista riitti kylässä aina 1950-luvulle saakka.

Lapset mukana työssä

Eikä työ siihen loppunut, että katto oli pään päällä. Rakennusten lopulliseen kuntoon saattaminen ja pihatyöt toivat koko perheen tiiviimmin aherrukseen mukaan. Lapset kasvatettiin velvollisuuden tuntoon, perheen hyväksi tehtävään työhön. Kotitöihin osallistuminen oli itsestään selvää, ilman minkäänlaista viikkorahaa. Perunamaat muokattiin, kasvimaat kitkettiin, perunat ja marjat otettiin talteen. Kasvettiin luonnollista tietä vastuuseen omasta perheestä.

Kylä, jossa talkooperinne eli vahvana, jossa naapuriapua oli aina saatavilla, jossa sodasta selvinnyt sukupolvi osoitti esimerkillään suurille ikäluokille yhteisöllisyyden voiman ja merkityksen, on vuosien saatossa saanut yhä suuremman arvon ja sisällön. Kylä kasvatti lapsensa. Veikkolan kylän rakentajat, kuuluivat siihen sukupolven, jolla oli tahto ja kyky kohottaa kansakunta raskaiden sotavuosien jälkeen taas jaloilleen.

Työtä ja aherrusta riitti kylässä kaikille. Haalari olikin vuosikausia monen miehen työ- ja juhlapuku.

"Kun palaa ajatuksissa nuo 50 vuotta taaksepäin, niin osaakohan kovin monet nykyisten vaikeuksien kanssa kamppailevat ihmiset edes aavistaa, tuon ajan kovia kokeneitten miesten ja naisten tunteita, kun he viettivät ensimmäisiä öitään, lepäämällä päivän raskuuden jälkeen vapaassa maassa, omalla maatilkulla, oman katon alla", pohdiskeli Tauno Harju juhlapuheessaan 1996.

Harju tiivisti puheessaan olenaisen: "Sodan jälkeinen aika kannattaa tulla muistelluksi ja jälkipolville kerrottavaksi".

HEIKKI J. OKSANEN

puheenjohtaja, Kymenlaakson Rintamaveteraanit ry

(Tarina on koostettu pääosin Tauno Harjun puheesta)

Rintamaveteraaniliiton myyntiartikkelit

Hinnasto

	osastolle	yksityiselle
Onnitteluadressi tekstinä Parhainta onnea	6,00	8,00
Suruadressit 4 eri värssyvaihtoehtoa ja 1 jossa vain teksti Muistoa kunnioittaen	6,00	8,00
Onnittelukortti 2 erikokoista korttia kannessa Onnea, sisällä Lämpimimmät Onnentoivotukset	3,50 2,50	3,50 2,50
A5 kortti A6 kortti		
Osanottokortti kannessa valkoisia ruusuja ja kynttilä ja teksti Lämmin osanotto, sisällä Suruun osaa ottaen	2,50	2,50
A6 kortti		
Rintamerkit hopeanvärinen jäsenmerkki	5,00	6,00
Liiton hautamerkki pronssinvärinen, pyöreä, halkaisija 6,5 cm	15,00	15,00
Liiton pöytäviiri marmorialusta	30,00	35,00
Tinalautanen liiton logolla - halkaisija 21 cm, seinään kiinnitettävä	50,00	50,00
Solmio - tummansininen	20,00	20,00
Solmioneula kullanvärinen, liiton logo	20,00	20,00
Kirjekuoret, liiton logo ja yhteystiedot		
C4	0,30	0,30
C5	0,20	0,20

Toimitusaika 1 viikko

Kaikkiin lisätään postikulut.

Tavaratilaukset: **Rintamaveteraaniliitto ry**
PL 600
00521 Helsinki
puh. 050 543 8787

Rauhansopimuksen viimeinen hinta

Neuvostoliitto yritti Suomen teollisuuden kaappausta

Suomi vapautui Liittoutuneiden valvontakomission (LVK) otteesta syyskuussa 1947. Toisen maailmansodan voidaan katsoa päättyneen tuolloin Suomen osalta.

Suomen turvallisuutta uhannut viimeinen tekijä oli ns. saksalaissaatavien siirto Neuvostoliitolle. Váirauhansopimuksen mukaan Suomessa ollut saksalainen sotilasomaisuus oli luovutettava venäläisille. Tähän omaisuuserään luettiin myös ne laskut Saksan Suomelle toimitamista sotatarvikkeista, joita ei ollut 19.9.1944 mennessä maksettu.

Asia oli ilmeisesti jäänyt venäläisiltä vähälle huomiolle. Vuodenvaihteesta 1946-47 lähtien venäläisille tuli kiire saada asia heidän mieleiseensä ratkaisuun.

Rauhanneuvottelut liittoutuneiden ja Saksan ns. satelliittien Italian, Unkarin, Romanian, Bulgarian ja Suomen välillä olivat alkaneet Pariisissa heinäkuussa 1946, ja ne olivat loppusuoralla tammikuussa 1947. Neuvostoliiton oli saatava kysymys pois päiväjärjestyksestä ennen rauhansopimuksen allekirjoittamista. Seuraavassa yhteenvedo tästä aikanaan vähälle huomiolle jääneestä tapahtumavyvyydestä.

Moskova herää

Váirauhansopimuksen 16. artiklan tulkinnan nojalla myös Saksan ja Unkarin kansalaisten yksityisomaisuuden maastavienti kiellettiin. Tämä noin 800 mmk suuruinen omaisuus otettiin valtion haltuun ja luovutettiin venäläisille pääosin elokuussa 1946.

Prosessin viime vaiheessa venäläiset ottivat esille myös saksalaissaatavien siirron Neuvostoliitolle. Ulkomaankauppaministeri **Anastas Mikojan** esitti 13.8.1946 Suomen lähettiläälle **Cay Sundströmille**, että Neuvostoliitto voisi käyttää osan saksalaissaatavistaan suomalaisten teollisuusyritysten osakkeiden ostoon. Ministerin ilmoituksen mukaan asiasta olisi odotettavissa Helsingissä pian "konkreettinen ehdotus".

Maaliskuussa 1946 presidentiksi valittu J. K. Paasikivi asettui ensimmäisenä torjuntataisteluun Neuvostoliiton teollisuuden valtauspyrkii vastaan. (Kuva: Väinö Kannisto/Helsingin kaupunginmuseo)

Samana päivänä lensi pääministeri **Mauno Pekkalan** johtama rauhanvaltuuskunta Pariisiin.

Seuraavana päivänä, heti asiasta kuultuaan, kirjoitti Paasikivi päiväkirjaansa: "Tämä on pirullinen aie. Tahtovat päästä kiinni meidän teollisuuteemme tällä tavalla".

Ehdotusta odotettiin yli kaksi viikkoa. Ilmeisesti venäläiset halusivat tehdä ehdotuksensa nimenomaan heitä miellestelevälle Pekkalle. Kun hän oli elokuun loppulla Pariisissa, siirtyi asian esille ottaminenkin. Helsinkiin paluunsa jälkeen Pekkala kutsuttiin LVK:n **G.M. Savonenkovin** luokse, jossa paikalla oli myös myöhempi ulkomaankauppaministeri **Pavel Kumykin**. Hän oli ilmoittanut venäläisten olevan valmiita sijoittamaan saksansaataviaan "Suomen tuotantoelämän palvelukseen" ostamalla liikeyritysten osakkeita.

Pekkala kertoi sanoneensa, että ulkomaalaisten oikeus omistaa suomalaisyritysten osakkeita on lailla rajoitettu, joten lakia olisi muutettava. Kumykin ei ollut kantaansa

muuttanut, vaan oli ilmoittanut, että venäläiset halusivat ostaa saksansaatavillaan Jäniskosken alueen Inarista, teollisuusyritysten osakkeita ja erilaista tavaraa.

Paasikivi kertoo vastanneensa Pekkalle, että asiasta olisi neuvoteltava teollisuuden edustajien, esim. **Walter Gräsbeckin** ja **J. O. Söderhjelm**in kanssa, minkä jälkeen pääministeri oli sanonut antavansa asian kauppa- ja teollisuusministeri **Uuno Takin** hoidettavaksi.

Paasikivi lyö tahdit torjuntataistelulle

Suomalaiset päättäjät oli nyt herätetty vastaiskuun, kun tiedossa oli venäläisten halu saada osuus suomalaisista teollisuusyrityksistä. Marssijärjestys, kuka teki mitäkin, ei ole aivan tarkkaan todennettavissa, mutta pääteltävissä se on.

Todennäköisesti Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton asiamies Söderhjelm sai Paasikiven tehtävän laatia selvityksen, mitä omaisuutta ja tavaraa voitai-

siin venäläisille vastikkeeksi tarjota. Vaihtoehtoista hän laati muistion, jonka luovutti 10. lokakuuta ministeri Takille. Söderhjelm toteaa muistionsa lopuksi, että venäläisten omistaessa suomalaisyhtiöiden osakkeita "tilanne muodostuisi ajan mittaan todennäköisesti kestävämmäksi".

Lokakuun 26. päivänä, kauppa- ja teollisuusministeriö asetti "Neuvostoliiton saksalaissaatavien transferointitoimikunnan", jonka puheenjohtajaksi määrättiin Suomen Pankin pääjohtaja **Sakari Tuomioja** ja jäseniksi vuorineuvokset Gräsbeck ja **William Lehtinen** ja lakitieteen tohtori Söderhjelm.

Toimikunta kokoontui seuraavan kuukauden aikana kahdeksan kertaa. Se kävi läpi luovutuskohdetta Söderhjelm muistion pohjalta ja tuli teollisuusyritysten osakkeiden myynnin suhteen samaan johtopäätökseen kuin muistion tekijäkin oli tullut: Suomi ei luovuttaisi omistamiensa keskeisten liikeyritystensä osakkeita venäläisille.

Pavel Kumykinin johtama neu-

votteluvaltuuskunta saapui Suomeen tammikuun alussa 1947. Pääministeri Pekkala ehti tarjota vieraille loppiaisaattona tervetuliaispäivällisen. Sen yhteydessä oli Kumykin selväsanaisesti ilmoittanut, että venäläisiä kiinnosti erityisesti osuus suomalaisista teollisuusyrityksistä. Hänen mukaansa venäläisten mukaantulo tarjoaisi "erinomaisia näköaloja, kun oli kysymys tulevasta viennistä itään". Minkäänlaisia häiriöitä osakkeiden siirrosta venäläisille ei Suomen teollisuudelle aiheutuisi eikä järjesty maksaisi suomalaisille mitään.

Päivällisten isäntä Pekkala oli ilmoittanut vastauspuheenvuorossaan suuresti arvostavansa venäläisten esittämää oivallista ratkaisumallia.

Ministerivaltuuskunta vaihdetaan virkamiehiin

Viralliset neuvottelut alkoivat 9. tammikuuta, suomalaiselta puolelta Pekkalan vetäminä. Pääministeri toisti valmiutensa luovuttaa suoma-

laisyrytysten osakkeita, mutta tarkensi sanomaansa nyt niin, että helpoimmin kysymykseen tulisivat valtion kokonaan omistamat yritykset, joista hän mainitsi esimerkiksi Imatran Voima Oy:n, Enso-Gutzeit Oy:n, Outokumpu Oy:n ja Valtion Metallitehtaat, joiden osakkeista puolet voitaisiin myydä neuvosto-osapuolelle.

Ilmeisesti Pekkala toimi tuossa neuvottelussa Suomen valtuuskunnan puheenjohtajana pelkästään pääministerin aseman antamin valtuuksin. Valtioneuvoston käsittelyyn valtuuskunnan nimittäminen tuli 14.1. Edellisen päivän ulkoasianvaliokunnan kokouksessa oli lyöty lukkoon suuntaviivat neuvottelijoille. Pöytäkirjaan merkittiin tasavallan presidentin korostaneen, että ”oli jyrkästi pidettävä kiinni siitä, ettei Neuvostoliiton taholta tehtyjä ehdotuksia v. 1944 hintojen soveltamisesta ja sekayhtiöiden luomisesta voida hyväksyä”.

Presidentti halusi torjua, ettei valtion omistamien yhtiöiden osakkeiksi tule venäläisiä. Valtuuskunnan puheenjohtajaksi nimitettiin pääministeri Pekkala ja jäseniksi ministerit Uno Takki, **Onni Hiltunen**, **Rafael Törngren**, **Yrjö Murto** ja **Lauri Heljas**. Pöytäkirjaan merkittiin vielä, että ”valtioneuvosto yksimielisesti hyväksyi sen kannan, ettei Neuvostoliiton ehdotusta ... suomalais-neuvostolaisiksi sekayhtiöiksi ... voida hyväksyä”.

Pekalan aikaisemmin esittämistä lupauksista Paasikivi sai kuulla vasta valtuuskunnan nimittämisen jälkeen – ja raivostui. Tammikuun 20. päivänä järjestetyssä valtioneuvoston istunnossa Pekkala ja muut ministerit vapautettiin neuvottelukunnan jäsenyydestä, ja tilalle nimettiin syksyllä toiminut Sakari Tuomiojan johtama transferointitoimikunta sillä muutoksella, että Gräsbeckin tilalle nimitettiin lähestyöneuvos **Johan Nykopp**. Tuomioja ja Nykopp olivat olleet asiantuntijoina neuvotteluissa, joten he olivat hyvin perillä keskusteluista ja kehityksestä. Epäilemättä he tiesivät myös presidentin, hallituksen ja valtioneuvoston ulkoasianvaliokunnan kannanotton siitä, että sekayhtiöiden muodostamiseen ei tule suostua.

Neuvosto-osapuolta myötäilevän Pekalan fyysinen ja psyykinen kunto oli runsaiden päivällis- ja illallisjuomien johdosta selvästi heikentynyt, mikä ainakin muodollisesti helpotti hänen syrjäyttämistään. Tammikuun 20. päivänä pidettyä kokousta johti vielä ministeri Takki, joka ilmoitti puheenjohtaja Pekkalan ja muiden ministerien poisjäämisestä. Se oli epämieluisa, käsikirjoitukseen kuulumaton yllätys Kumykinille ja kumppaneille, jotka heti arvasivat neuvottelutyylin nyt muuttuvan.

Varmuuden vuoksi Kumykin ilmoitti, että Pekkala oli sanonut, että Suomi oli valmis luovuttamaan heille valtion omistamien yritysten osakkeita. Tästä lupauksesta neu-

vosto-osapuoli aikoi Kumykinin mukaan pitää edelleen myös kiinni.

Uno Takin hermot eivät pettäneet. Hän totesi, ettei ollut koskaan kuullutkaan moisesta lupauksesta ja tivasi Kumykiniltä, missä yhteydessä Pekkala oli tuollaista puhunut, koska edes pääministerillä ei ollut Suomessa valtuuksia lainvastaisiin tekoihin.

Asiaan palattiin jo seuraavan päivänä pääjohtaja Tuomiojan toimiessa nyt Suomen neuvotteluvaltuuskunnan puheenjohtajana. Lähes alkajaisiksi Söderhjelm ilmoitti, että valtionyhtiöiden osakkeiden luovutus ei ole mahdollista ilman eduskunnan suostumusta ja jos venäläiset haluavat ostaa yksityisten yritysten osakkeita, pitää hankinta suorittaa pörssin välityksellä. Vielä hän valisti Kumykinia, että osakkeet voivat olla varustetut leimalla, joka kieltää niiden luovutuksen ulkomaalaisille.

Yhteisyritysten perustaminen esille

Kaikkina myöhemmin neuvottelukertoina keskusteltiin mahdollisuudesta, että maat perustaisivat kokonaan uusia, yhteisomistukseen tulevia osakeyhtiöitä. Toteuttamiskelpoisimpana vaihtoehtona pidettiin yhteistä kuituteollisuusyritystä, joka rakennettaisiin Jääskeen rajan takaiseen Karjalaan jääneen, Kokkolan lähellä toimintaansa aloittavan Kuitu Oy:n pohjalle. Uuden yhtiön pääomatarpeeksi arvioitiin 400-450 mmk, minkä maksamiseen venäläiset käyttäisivät saksalaissaatavistaan 200-225 mmk.

Tähän neuvottelutulokseen venäläisten oli tyytyminen. Ehkä uuden yhteisen kuituteollisuusyrityksen perustamismahdollisuus oli se suure, jonka avulla venäläiset säilyttivät edes teoreettisen mahdollisuuden päästä sisälle Suomen elinkeinoelämään - ja samalla venäläisneuvottelijat säilyttivät myös jollakin tapaa kasvonsa.

Kahdentoista tapaamiskerran jälkeen lopullinen transferointisopimus allekirjoitettiin 3. helmikuuta 1947, viikko ennen Pariisin rauhansopimuksen allekirjoittamista. Sopimuksen perusteella Neuvostoliittoon siirrettäisiin erilaista omaisuutta ja venäläisille tuotettai-

Pääministeri Mauno Pekkala.

siin erilaisia palveluja 6,0 miljardin markan arvosta. Tähän summaan sisältyi myös 325 mmk erä Suomen ja Neuvostoliiton yhteiseen omistukseen tulevan keinokuitutehtaan rakentamiseksi, 225 mmk pääomaan ja 100 mmk rakennuslainaan.

Neuvostoliitto todella halusi saada ja myös otti Inarin kunnassa olleen Jäniskosken 15 neliökilometrin suuruisen erämaalueen. Se oli Neuvostoliitolle välttämätön, koska Kolosjoella Petsamossa oleva nikkelisulatto sai sähkövirtansa juuri Jäniskoskesta.

Venäläisille oli sattunut kömmähdys, kun se ei ollut Petsamoa Suomelta vaatiessaan huomannut Jäniskosken alueen kuuluvan Inarin kuntaan eikä siis varsinaiseen Petsamon alueeseen. Se suostui maksamaan Jäniskoskesta 1,3 miljardia markkaa suomalaisten esittämän 3,0 miljardin sijasta. Maakauppaa voi verrata siihen, kun Venäjä myi Alaskan USA:lle vuonna 1867.

Loppuarviointia

Neuvostoliitolle saksalaissaatavien käyttö teollisuusyritysten osakkeiden ostoon piti olla rutiinia. Se oli käyttänyt samaa menetelmää menestyksellisesti jo Unkarissa ja Romaniassa. Näissä maissa oli perustettu satoja yhteisyrityksiä ja venäläiset olivat tunkeutuneet syvälle kummankin maan talouselämään ja sitä kautta koko yhteiskuntaan. Näin se uskoi käyvän Suomessakin, olihan pääministeri Pekkalakin pitänyt osakkeiden myymistä heille ”hyvänä ajatuksena”.

Presidentti Paasikivi ja maan ylin poliittinen johto oli tietoinen Neuvostoliiton valtapiiriin joutuneissa maissa tapahtuneesta kehityksestä ja he tahtoivat välttää saman toistuvan Suomessa. Siksi neuvottelijat saivat tiukat ohjeet torjua venäläisten tekemät suomalaisten teollisuusyritysten osakkeiden ostoaikkeit. Pekkala, joka oli suostunut venäläisten ehdottamiin järjestelyihin jo ennen ohjeiden antamista, sai mennä, samoin muut valtuuskunnan ministerit. Neuvotteluja jatkaneet oikeusoppineet Tuomioja ja Söderhjelm perustelivat lakipykälillä venäläisille suomalaisyritysten osakkeiden oston vaikeudet ellei jopa mahdottomuuden.

Option yhden sekayhtiön perustamisesta he joutuivat kuitenkin hyväksymään, tiukasti tulkittuna vastoin saamiaan ohjeita.

Pekalan syrjäyttämisen ja uuden neuvottelijoiden jäykkäniskaisuuden takia venäläisille tuli lopussa kiire, kun rauhansopimuksen allekirjoittamispäivä alkoi lähestyä. He halusivat saada pienemmät asiat ratkaistuksi ennen tuota tärkeää ajankohtaa. Heidän suostumistaan sopimukseen, joka ei ollut alkuperäisten tavoitteiden mukainen, helpotti varmasti se, että yhteisen kuitutehtaan perustamismahdollisuudella jätettiin sentään portti yhteisyritysten perustamiselle.

Rajan taakse jäänyt, Jääskeen Järvenkylässä toiminut Kuitu Oy oli melkein muuttua Suomen ja Neuvostoliiton yhteisyritykseksi Suomen puolella. Kuva on sotavuosilta.

Neuvostoliitto vei Suomelta Jäniskosken voimalaitoksen, jota tarvittiin Kolosjoella Petsamossa olevan nikkelisulaton sähköntuotantoon. Kuva sotavuosilta.

Saksalaissaatavien siirtoneuvotteluista ei ollut kirjoitettu sanomalehdissä riviäkään, sen sijaan 3. helmikuuta allekirjoitettu sopimus sai suuren huomion. Neuvottelut olivat sujuneet lehtitietojen mukaan hyvin ystävällisessä hengessä - siis vastoin tosiasioita - ja uutisoinnin keskeisimmäksi kohteeksi nousi uusi, yhteinen kuituteollisuustehdashanke. Tuotantolaitos rakennettaisiin Kokkolan lähelle Rimmiin ja rakennustyöt vaatisivat 1500 miehen työpanoksen kahdeksi vuodeksi.

Uutinen oli vahvasti liioiteltu ja ennenaikainen.

J.O. Söderhjelm sai johtaakseen Suomen neuvotteluvaltuuskunnan, joka tapasi venäläiset ensi kerran elokuussa Helsingissä ja toisen kerran tammikuussa 1948 Moskovassa. Silloin päästiin kaikista yksityiskohdistakin sopimukseen, joskin yhtiön perustamisasiakirjat allekirjoitettiin vasta myöhemmin keväällä ja Viskoosa Oy -niminen yhtiö perustettiin elokuussa 1948 Helsingissä. Varsinaista toimintaansa se ei kuitenkaan koskaan aloittanut ja

venäläisten yhtiön perustamiskustannuksiin varaamalla 325 mmk:lla suomalaiset rakensivat naapurilleen 67 merikalastustroolaria, jotka toimitettiin vuosina 1948-50.

Todennäköisesti venäläiset tulivat siihen tulokseen, että suomalaisen lainsäädännön määräyksiä noudattaen perustettu ja Suomen lakien mukaisesti toimiva yhteisyritys ei palvelisi vallankumouksellisia päämääriä. Sitä paitsi Neuvostoliitto oli varmistanut luoteisrajansa turvallisuuden solmimalla huhtikuussa 1948 Suomen kanssa ystävyyss-, yhteistyö ja avunantososopimuksen. Haihattelut Suomen teollisuuden ”valloittamisesta” saivat jäädä historian hämärään - ja sinne ne ovat melkein jääneetkin.

Suomalaiset olivat sanoneet syyskuusta 1944 lähtien venäläisille aina ”da”. Tammikuussa 1947 he sanoivat ensi kertaa ”njet”.

Julkaistu Sotaveteraani-lehdessä 4/2018

ESKO VUORISJÄRVI
Kirjoittaja on VTT ja sotahistorioitsija

*Kaupunkien
Joulutervehdys
Sotiemme Veteraaneille*

Akaa

ALAJÄRVEN KAUPUNKI
Aitoa elämää Aaltojen keskellä

ESPOO
ESBO

Forssan
kaupunki

HANGON KAUPUNKI
HANGÖ STAD

Ikaalisten kaupunki

J•ENSUU

JYVÄSKYLÄ

Järvenpää

Kaarina

Kangasala

OKSALLA YLIMMÄLLÄ

KANKAANPÄÄ

KANNUS
JUURET ELÄMÄLLE

Kauhajoki
kauhajoki.fi

Kauhavan
kaupunki

KITEE

KIURUVESI
LUOMU-SUOMEN PÄÄKAUPUNKI

KUOPIO

LAHTI

LAPPEENRANTA
KANSAINVÄLINEN YLIOPISTOKAUPUNKI

LAPUA

LIESA

MISSÄ KORPI, SIELLÄ KULTA

Loimaa
Jyväällä tulevaisuudesta

Loviisan kaupunki
Lovisa stad

Naantali*

NIVALA
Kasvatamme tulevaisuutta

ORIVESI

PAIMIO

**RASEBORG
RAASEPORI**

Rauma
Rouhevasti rohkeampi

SASTAMALA
sopivasti sykettä

Savonlinna

Somero

Tornio

Uudenkaarlepyyn
kaupunki

V A A S A .

Valkeakoski
Kun haluat palvelukseesi kaupungin

Viitasaaren
kaupunki

YLIVIESKA
kasvun ihmeitä

YLÖJÄRVI

Ähtäri

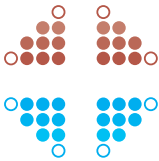
Hyvää Joulua!

FÄLTPOST

KENTTÄPOSTIA

Seuraava
Kenttäpostia –lehti
jäsenliitteineen
ilmestyy 10.3.2022.

*Siunattua Joulunaikaa 2021 ja
Uutta Vuotta 2022 toivottaen*

KIRKKO ESPOOSSA KYRKAN I ESBO	Euran seurakunta	 Evijärven seurakunta
Hangon seurakuntayhtymä	Hankasalmen seurakunta	 HARJAVALLAN SEURAKUNTA
 KIRKKO HELSINGISSÄ www.helsinginseurakunnat.fi	Herttoniemen seurakunta, Helsinki	 HOLLOLAN SEURAKUNTA
 HYVINKÄÄN SEURAKUNTA	Hämeenkyrön seurakunta	Iin seurakunta
 Imatran seurakunta	JANAKKALAN SEURAKUNTA [†]	Jokioisten seurakunta
JOROISTEN [†] SEURAKUNTA	Jyväskylän seurakunta	Kangasalan seurakunta
Kangasniemen seurakunta	 KANNUKSEN EV.LUT. SEURAKUNTA	Karstulan seurakunta
 Kauhavan seurakunta	Kauniaisten suomalainen seurakunta	KEMIN SEURAKUNTA
Kempeleen seurakunta	 KERAVAN SEURAKUNTA	Keuruun seurakunta
Kihniön seurakunta	KITEEN [†] SEURAKUNTA	 <i>Hypää jouluu!</i> www.konnevesi.fi/seurakunta
 KOUVOLAN EV.LUT. SEURAKUNNAT	 <i>Kuusamon Seurakunta</i>	Kyyjärven seurakunta
Kärsämäen seurakunta	 LAHDEN SEURAKUNNAT	Laitilan seurakunta
LAPINLAHDEN [†] SEURAKUNTA	LAPPAJÄRVEN SEURAKUNTA www.lappajarvenseurakunta.info	<i>Laukaan</i> seurakunta

Lempäälän seurakunta	Limingan seurakunta	Liperin seurakunta
Luvian kappeliseurakunta	 MASKUN SEURAKUNTA	 MIKKELIN TUOMIOKIRKKO-SEURAKUNTA
Muhoksen seurakunta	Mynämäen seurakunta	Mäntsälän seurakunta
 NOKIAN SEURAKUNTA	 Nurmijärven SEURAKUNTA	Orimattilan seurakunta
Oriveden seurakunta ja Juupajoen kappeliseurakunta	Oulaisten seurakunta	 OULUN ev.-lut. seurakunnat <i>Sinun tähtesi</i>
Paavalin seurakunta, Helsinki	Pakilan seurakunta, Helsinki	Parikkalan seurakunta
 PARKANON SEURAKUNTA	Perhon seurakunta	Pielaveden ja Keiteleen seurakunnat
PITÄJÄNMÄEN SEURAKUNTA ⁺	 POHJOIS-LAPIN SEURAKUNTAYHTYMÄ OAVVI-LAPPI SEARVEGODDEOVTASTUPMI TAVE-LAAPI SERVIKODDEOVTASTUME	 KIRKKO PORISSA
KIRKKO PORVOOSSA ⁺ KYRKAN I BORGÅ	Posion seurakunta	 PUDASJÄRVEN SEURAKUNTA
 PYHTÄÄN SEURAKUNTA PYTTIS FÖRSAMLING	Pyhäjoen seurakunta	Ranuan seurakunta
 RAUMAN SEURAKUNTA	Riihimäen seurakunta www.riihimaenseurakunta.fi	 ROVANIEMEN SEURAKUNTA
Ruokolahden seurakunta	Saarijärven seurakunta, Kannonkosken, Kivijärven ja Pylkönmäen kappeliseurakunnat	 Siikalatvan seurakunta
Sipoon seurakuntayhtymä Sibbo kyrkliga samfällighet	 Varpaat savessa, siipien suojassa Someron seurakunta	Sulkavan seurakunta
Suomussalmen seurakunta	 Sääksmäen seurakunta	Tainionvirran seurakunta
Tammelan seurakunta	TAMPEREEN EV.LUT. SEURAKUNTAYHTYMÄ 	Tervolan seurakunta

Siunattua Joulunaikaa 2021 ja Uutta Vuotta 2022 toivottaen

 Tornion seurakunta	 Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä	 TUUSULAN SEURAKUNTA
Tyrnävän seurakunta	Urjalan seurakunta	 UUDENKAUPUNGIN SEURAKUNTA
Rauhallista joulua ja siunausta vuodelle 2022 VAASAN SUOMALAINEN SEURAKUNTA	 KIRKKO VANTAALLA Kyrkan i Vanda	Varkauden seurakunta
Varpaisjärven seurakunta	 Vimpelin seurakunta	Vähänkyrön seurakunta
Ähtärin seurakunta	Äänekosken seurakunta	

*Med Tack för gott samarbete.
En Välsignad Julhögtid och Ett Gott Nytt År 2022*

 AGRICOLA svenska församling	 Ekenäsnejdens svenska församling	 KYRKAN I ESBO Esbo svenska församling
 KIRKKO PORVOOSSA KYRKAN I BORGÅ	 KIMITOÖNS FÖRSAMLING KEMIÖNSAAREN SEURAKUNTA	 Mariehamns församling
 VANDA SVENSKA FÖRSAMLING Kyrkan i Vanda	 VASA SVENSKA FÖRSAMLING	Vörå församling Vöyrin seurakunta

*Kristus syntyy - kiittäkää
Riemullista Joulunaikaa ja Jumalan Siunaamaa Vuotta 2022*

 Lapin ortodoksinen SEURAKUNTA Lappi ortodookskaž SIE'BRKÄ'DE	Taipaleen ortodoksinen seurakunta	Turun ortodoksinen seurakunta
---	-----------------------------------	-------------------------------

”Sotaveteraanin tyttärenä olen etuoikeutettu”

Isäni sotaveteraanisuus herätti myös oman kiinnostukseni sotahistoriaan. Olen hankkinut isän sotilaskantakortin, josta ilmenee koko hänen sotahistoriansa armeijäkäynnistä lähtien, samoin kuin sotahistoriakirjoja, jotka liittyvät isän sodan joukkueisiin ja aikaan. Sain muun muassa selville, että Kalle Pääntalon kirja ”Liekkejä laulumaila” kertoo juuri niistä sotataisteluista Vienan Karjalassa Kiestingin suunnalla, missä sekä isä että Pääntalon Kalle olivat ja haavoittuivat.

Talvisodasta uuteen sotaan

Isäni Kaarlo Aukusti Nurmela oli mukana jo Talvisodassa, missä hän palveli Jalkaväkirykmentti 25:n 1. komppanian kiväärijoukkueen johtajana. Äiti muisteli myöhemmin, kuinka kolkko tunne oli ollut, kun yöllä oli koputettu ikkunaan ja he tiesivät, että nyt tuli lähtö sotaan.

Miehillä ei auttanut muu kuin lähteä kukin mitenkään kohti Pudasjärven keskustaa. Isä kertoi, että kyllä oli pitkä matka, kun mielessä oli, että tulenkohan koskaan takaisin. Äidistä tuntui siltä, että elämä pysähtyi: Koko ajan oli pelko, että milloin tuodaan sanoma isän kuolemasta. Isä kuitenkin selvisi.

Jatkosotaan hän lähti JR 53:n riveissä, haavoittuen jo elokuun alussa 1941 Kiestingin itäpuolen Korpilohkon puolustustaisteluissa venäläisen osuessa häntä oikean käden keskisormeen. Se roikkui pa-

hasti, ja kun isä vietiin kenttäsairaalaan lääkintämiesten luo, niin he vain nykäisivät sormen pois. Ilman puudutusta. Tajuhan siinä oli karannut. Saman päivänä hänen Matti-veljensä haavoittui pahasti jalkaansa. Hänkin selvisi hengissä, mutta laahasi jalkaansa loppuelämänsä.

Kaikki rukoilivat

Isä kertoi, että sodassa oli joskus ihmeellinen ”haamupataljoona”. Kun tilanne oli näyttänyt siltä, että vihollisia tulee niin paljon, ettei ole mitään mahdollisuutta selvittää hengissä pienen suomalaisjoukon voimin, oli jostakin ilmestynyt miehiä niin, että vihollinen saatiin kukistettua.

Isä sanoi, että se oli varmasti taivaallista sotajoukkoa, joka pelasti pahasta tilanteesta. Hän kertoi, että niitä miehiä ei kukaan tuntenut: keitä olivat, mistä tulivat ja mihin menivät.

Isä kertoi, että rintamalla kaikki miehet rukoilivat Jumalaa, auttamaan heitä hengissä. Sanoi, että ei niin karskia miestä ollutkaan, joka ei olisi hädän hetkellä rukoillut. Omasta perheestäkin oli aina hätä, miten he siellä kotona selviävät. Ja kyllä kotiväkeäkin koeteltiin: Vuonna 1943 isä sai rintamalle viestin, että viidestä lapsesta nuorin, Alpo, oli menehtynyt vain puolentoista vuoden ikäisenä. Se oli ollut isälle raskas uutinen sodan keskelle.

Isällä oli taito jollakin terävällä, vaikkapa teroitettulla meisselillä, tehdä tosi kaunista ja koristeellista kaunokirjoitusta peltiin ja hän oli rintamalla tehnyt lentokonepellistä nimilaatan poikansa hautaristiin. Muutama vuosi sitten laitetun perhehaukan myötä huonokuntoisiksi käynyt puuristi poistettiin, ja kallisarvoinen laatta on nyt minulla.

Isä sai sodasta sen verran lomaa, että pääsi käymään kotona. Naapurista lainatun hevosen avulla hän kävi hautaamassa poikansa Pudasjärven Riekinkankaan hautausmaalle. Siunaaminen tapahtui jälkeenpäin, kun pappi oli saatavilla.

Terapiaa puhumisesta

Olosuhteiden rintamalla isä kertoi olleen hirvittävät. Haju korusuissa oli ollut sanoin kuvaamaton, kun hikiset ja likaiset miehet olivat olleet pitkiä aikoja ilman peseytymismahdollisuutta. Välillä oli niin kylmä, että hiuksetkin olivat jäätyneet korsun seiniin kiinni ja oli pitänyt aina repiä itsensä irti seinästä. Hän kertoi, että kylmä ja vilu yhdistettynä kovaan väsymykseen ja nälkään tuntui välillä ylitsepääsmättömältä. Joskus oli hänkin nu-

Porvooolaisen Merja Nurmelan Kaarle-isän muisto elää perheessä vahvana. (kuva: Tiina Pekkala)

kahtanut seisaalleen, kun oli ollut nukkumatta pitkiä aikoja. Isä kertoi, että oli raastavaa nähdä, kuinka kaikista herkimmit olivat seonneet kauhujen keskellä.

Kotiin palattuaan isä kertoi sotakokemuksistaan usein. Äiti sanoi, ettei välillä jaksanut kuunnellakaan, mutta hän ajatteli, että isän on annettava puhua näistä asioista, koska se on eräänlaista terapiaa hänelle. Kylän miesten kanssa kokoontuivat välillä yhteen juttelemaan sotakokemuksistaan. Se oli sen ajan kriisiterapiaa. Hän oli myös Sotaveteraaniliiton jäsen ja kävi veteraanitoiminnan järjestämässä kuntoutustoiminnassa.

Isä kotiutettiin marraskuussa 1944, mutta sotaa hän kävi unissaan vielä tuon jälkeenkin nähdessä pahojakin painajaisia, joissa huusi. Hätä ja pelko oli kova. Aika teki vuosien varrella tehtävänsä ja ajatuksissa pyörivät sota-aikojen kau-

hut alkoivat lieventyä, mutta koska ne eivät täysin unohtuneet. Isä oli kohtelias ihminen, eikä koskaan kenenkään kuullen haukunut ”ryssiä”. Jonkun verran hän kertoi sodassa oppineensa venäjän kielen lausahduksia: esimerkiksi Ruki ver (”Kädet ylös”) oli lause, jonka mekin hänen kertomuksistaan opimme.

Isä puhui, että sodassa oli vain kaksi vaihtoehtoa: jos ei toiminut, tuli itselle kuolema. Ei auttanut ajatella mitä tekee, täytyi vain mennä ja toimia.

Läheiset välit

Sodan jälkeen isä sairasti keuhkotaudin ja kävelikin lopulta ihan kieroissa. Arkiaskareet olivat hankalia puuttuvan sormen vuoksi. Isä pysyi kuitenkin aina leikkisänä optimistina ja positiivisen hengen ylläpitäjänä. Hän halusi nähdä asiat niin

päin, että ”kyllä kaikki selviää.” Tuo myönteinen ajattelutapa on jäänyt isän myötä itsellekin. Kaikesta selviää aina. Myös kiinnostus puutarhan hoitoon on hänen perujaan.

Välimme olivat läheiset. Vaikka meitä oli 13 lasta, kaikki olivat hänelle yhtä rakkaita. Vanhemmillani oli hyvä elämänohje: Se riittää, kun on jokaiselle päivälle ruokaa ja vaatteet päällä. Vasta 1984, vuokrattuaan asunnon Kurenalta, pääsivät he ensimmäistä kertaa nykyaikaisten mukavuuksien äärelle. Vajaa neljä vuotta myöhemmin isä sairastui haimasyöpään ja kuoli siihen, vain pari kuukautta diagnosoimisen saamisesta. Hän oli 73.

Pidän itseäni etuoikeutettuna, koska minulla on sodan käynyt isä ja olen omin korvin kuullut tarinoita kyseisestä ajasta ja nähnyt, kuinka sodissa olleet ja sen aikana eläneet ovat selvinneet sodan jälkeisestä ajasta. Olen ylpeä saavutuksista, joita kyseinen sukupolvi on saavuttanut. He ovat taistelleet meidän vapauden. Olen omistautunut sille, että pidän yllä tätä kyseistä muistoa omassa perheessä ja perheen ulkopuolella, koska ”himmetä ei muistot saa”.

On surullista ajatella, että pian veteraaneja ei enää ole ja maassamme kasvaa sukupolvia, jotka eivät ole koskaan saaneet sellaista edestavata. Se tekee veteraaniliiton ja veteraanien jälkeläisten työn vieläkin tärkeämmäksi – on tärkeää pitää yllä heidän muistoaan.

**MERJA NURMELAN
HAASTATELUSTA
ARIELA SÄKKINEN**

MINUN VETERAANINI

Juttusarja avaa veteraanien sotakokemuksia omaisten silmin

Jokaisessa Kenttäpostia-lehdessä suomalaiset kertovat veteraanista elämässään. Tällä kertaa porvoolainen Merja Nurmela jakaa Kaarlo-isänsä tarinan.

Kiestingin Kangasvaarassa talvella 1943, Kaarle Nurmela kuvassa keskellä.

KIRJAT

Vihdoinkin ansiokas elämänkerta Viljo Tuomposta

● **Martti Turtola & Mari Ahokas:** *Talvisodan tuntematon sankari – kenraali W.E. Tuompon tie jääkäristä maanpakolaiseksi 1893–1957*

Otava 2021: 431 s

VT Martti Turtola ja FM Mari Ahokas ovat saattaneet kansiin – voisi sanoa vihdoinkin – jääkärikenraali **Wiljo Tuompon** elämäntarinan. Vahvasti itsenäisyys- aatteellisen talonpoikaissuvun perillinen lähti nuorukaisena sotilasoppiin Saksaan, ja hänestä tuli yksi tuotteliaimpia jääkäri-kirjailijoita. Talvisodassa hän ansioitui Pohjois-Suomen Ryhmän johdossa – kunnian tosin veivät toiset. Jatkosodassa ei rintamakomennusta enää herunut, vaan Mannerheim sijoitti hänet Päämajaan komento-päälliköksi. Lojaalista Tuomposta tuli yksi Marsalkan luottokenraaleista.

Kirja kertoo yhtäjaksoiseen lukemiseen koukuttavalla tavalla talonpojan pojan noususta jääkärikenraalien eturiviin. Ahokas kertoo suvun juurista ja vaiheista, Tuompon lapsuudesta ja elämästä yleensä 1800-luvun lopulla, Turtola puolestaan kirjoittaa jääkä-rivuosista, vapaussodasta sekä asettumisesta vakinaisesti Suomen sotaväen palvelukseen sekä lopuksi tietysti viime sotiemme ajasta. Lopputulos on tasaista, eroa kirjoit-tajien välillä ei juuri huomaa.

Tuompo oli tuottelias kirjoittaja. Läpi kir-jan kulkevat ikään kuin punaisena lankana lukuisat siteeraukset hänen muistelmistaan. Tuompon postuumisti ilmestyneiden teos-ten lisäksi jäämistöön jäi myös erittäin laa- ja artikkelituotanto. Kaikkea tuota on kir-jassa käytetty hienosti hyväksi.

Jääkärikenraalin ura päättyi katkerasti ja dramaattisesti Valvontakomission sotari-kollisten listalla. Mannerheim antoi luotto-

kenraalilleen käskyn poistua maasta. Loka-kuusta 1944 alkoi maanpakolaisaika, joka päättyi kesäkuun alussa 1948. Paluukin oli nöyryyttävä: yli viikon Valpo kuulusteli. Pahimman keskellä jääkäritoveri auttoi – toi-minta KOP:n sivukonttorin johtajana antoi leivän, mutta tuskin henkistä tyydytystä. Loppu tuli marraskuussa 1957. Viimei-nen leposija löytyi Pornaisista – kotiseu-dun mullasta kymmenien Tuompon isän-tien ja rakkaiden perheenjäsenten keskeltä.

OSMO SUOMINEN
sotahistorian harrastaja

Tyylikkäästi tarkka-ampujista

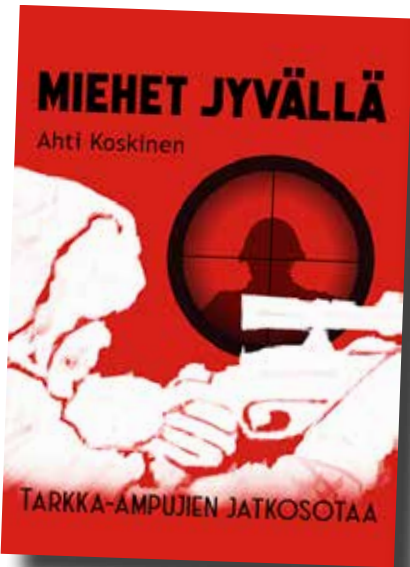
● **Ahti Koskinen:** *Miehet jyvällä – tarkka-ampujien jatkosotaa*

Atrain & Nord 2021: 212 s

Viimeistään suomalaislegenda **Simo Häyhän** Talvisodassa Kollaalla kylvämä tuho opetti Puna-armeijalle tarkka-ampujien merkityksen ja näiden koulutukseen teh-ty panostus kantoi Jatkosodassa hedelmää, kuten pian saatiin oppia suomalaisjoukois-sa, joissa systemaattisen tarkka-ampujakou-lutukseen ja -toimintaan alettiin syventyä vasta pitkälti vuoden 1942 puolella. On-nistunein tuloksin, kuitenkin, toteaa **Ahti Koskisen** kirjauutuus, joka on tarkin selvi-tystyö tästä sodan osa-alueesta, mitä Suo-messa on kenties koskaan tehty.

”Tiivistetysti voidaan todeta, että arkisto-jen perusteella meikäläiset voittivat Suomi-Neuvostoliitto-tarkka-ampuja-maaottelun vähintään luvuin 4-1”, kirjailija toteaa taka-kansitekstissäänkin.

Teos on muutaman romaanin aikaisem-min kirjoittaneen helsinkiläistoimittajan ensimmäinen tietokirja, joskin ”sotahisto-rian harrastajatutkijana” hän itsekin koros-taa, ettei kyseessä ole tieteellinen teos. Tämä näkyy kenties mahdollisina virheinä, mutta ehkä ennen kaikkea kansanomaisempaa kirjoitustyylinä ja eläväisempinä kuvauksi-na tapahtumista. On myös selvää, että Kos-kinen on perehtynyt huolella lähdeaineis-toon, joka koostuu mm. noin 400 etulinjan yksikön sotapäiväkirjasta.

Tarkka-ampujista, heidän koulutukses-taan sekä kalustostaan – rajan molemmin puolin – kiinnostuneille kirja tarjoaakin varsinaisen aarrearkun. Aiheeseen vihki-ytymättömälle luvassa on helposti sulatelta-vaan muotoon puettua oppia ja yllätyksiä kuten se, kuinka paljon naisia vihollisar-meijassa tarkka-ampujina toimi.

Monipuolinen kokonaisuus ja selkeä lu-kukokemus, jota edesauttaa aiheen onnis-tunut rajaus, minkä ansiosta sivumääräkään ei ole paisunut liialliseksi. Yhdistettynä tyy-likkääseen kuvien käyttöön on tuloksena laadukkaan oloinen paketti, jota voi ilol-la suositella loppuvuoden lahjavinkkeihin.

ARIELA SÄKKINEN

Leon Hallit Salo Pertteli	Rakennusliike T.Rauman Oy Salo	Dragon Mining Oy Sastamala
Kourla Oy Somero	Ugly Boy Tammela	France-Moteur Oy Tampere
Sukkamestarit Oy Tampere	Kalevan Isännöinti Oy Tampere	Vossi Group Oy Tampere
Tammer-Puhallin Oy Tampere	Ympäristöpalvelu Pasi Nissinen Tampere	JOULUTERVEHDYS TAMPEREELTA TEILLE SOTIEMME VETERAANIT!

Kaipuuta ja kinaa kirjepaperilla

● **Mirja Turunen: Elämänmerkki – Irma ja Urho Hälikän kenttäpostikirjeet**

Docendo 2021: 336 s.

Suomen sotavuosina koti- ja sotarintaman välillä kulkeeneen kenttäpostin volyyymi ja tehokkuus jaksaa hämmästyttää tänäkin päivänä: lähetyksien kokonaismäärä nimittäin ylittää miljardin. Niiden avulla autettiin niin rahallisesti kuin paikattiin ajoittain hyvinkin niukkaa muonitusta. Ennen kaikkea ne kuitenkin toimivat elämänmerkinä: ainakin silloin, kun edellinen kirje oli päivätty, tiesi rakkaansa olleen vielä elossa.

Kenttäpostikirjeenvaihto dokumentoi sotaa henkilökohtaisuudessaan ja autenttisuudessaan varsin poikkeuksellisella tavalla ja viime vuosina kiinnostus näitä isovanhempien jäämistöistä ja sukulaisten vinteilä löytyneitä kirjepinoja kohtaan on kasvanut ilahduttavasti. Toisinaan niistä pääsevät nauttimaan ulkopuolisetkin, kuten tässä kotkalaisen toimittajan ja historioitsijan, FT **Mirja Turusen** kirjauutuudessa, joka kokoaan kansiin erään pariskunnan selviytymistarinan.

Yli 700 kirjeen kokoelmasta tehtyyn valikoimaan perustuva teos alkaa katsauksella kenttäpostiin ilmiönä sekä jopa pariskuntien niissä käyttämän kielen analyysiin, joista jälkimmäinen jatkuu kautta kirjan, mikä hieman latistaa lukukokemusta itse Urhosta ja Irmasta etäännyttäen, mutta ehkä nämä tyyllilliset valinnat, kuten kirjaan sisällytetyt ”Faktoja sota-ajan Suomesta”- tietoisuudet, ovat olleet kirjoittajalle itselleen tarpeellisen objektiivisuuden mahdollistanut työkalu? Materiaali on kuitenkin kaipuussaan ja kinastelussaan sen verran intiimiä, että kirjailija itsekin kertoo joutuneensa puntaroimaan tarkkaan, onko hänellä oikeutta julkaista jotain, joka oli tarkoitettu vain kahden ihmisen silmille. Pariskunnan tyt-

tären pyynnöstä projekti kuitenkin sai alkunsa ja hyvä niin. Juuri tällaisia, sotaa ihmiskokemuksena esiintuvia julkaisuja, kaiken teknisemmän sotahistoriakirjallisuuden ohella tarvitaan lisääkin.

Parasta antia onkin juuri kirjoitusten arkisuus, sillä näitä puolia sodasta – tai ylipäätään tuosta ajasta – ei ns. virallisiin histori- ankirjoihin ole tallentunut. Paikoin lukija pääseeikin kurkistamaan myös niihin rintaman vähemmän sankarillisiin tapahtumiin, kuten rintamakarkuruuteen ja itseään tahallaan kotiuttamisen toivossa vahingoittaneisiin. Niin Suomen armeijan kuva- arkistosta kuin Hälikköjen perhealbumista ammennetut kuvat tekevät vain lisäävät autenttisuutta.

ARIELA SÄKKINEN

Upea kunnianosoitus partisaaniterrorin uhreille

● **Jonna Pulkkinen: Punainen pusero – Lappi partisaanien armoilla**

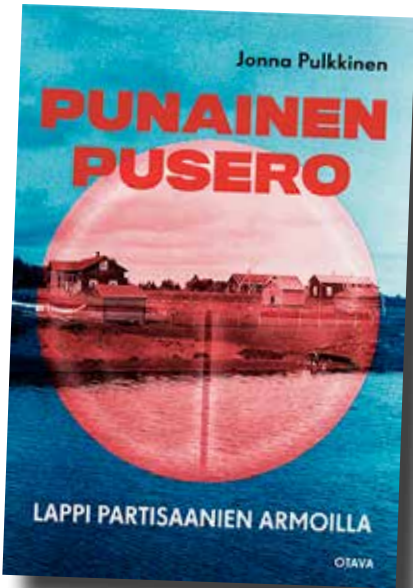
Otava 2021: 400 s.

Punainen pusero on kirja, joka tempaisee mukaansa kirjaimellisesti ensimmäisestä lauseestaan. Yksityiskohtaisuudessaan brutaali kuvaus ruumishuoneelta pysäyttää, järkyttää... ja saa suorastaan ahmimaan loppukirjankin, joka pitää lukijan otteessaan – välillä henkeään pidätellenkin – viimeiselle sivulle saakka. Ja vasta siellä palkitaan- kin mm. ihmetys siitä, mistä kirja oikein on nimensä saanut.

Yhtä yksityiskohtaisena jatkuva kuvaus on elävää ja todellista. Kaikesta käy ilmi teosta varten tehdyn taustatutkimuksen perusteellisuus – toki aihetta aiemmin käsitelneiden uranuurtajien – kuten **Tyine Martikaisen** – työtä hyödyntäen. Lähde- luettelo on päätetty sijoittaa kokonaisuudessaan kirjan loppuun, mikä pitää itse kirjan ilmeen selkeänä ja lukukokemuksen käyttä- jäystävällisenä. Aiheensa karmeudesta huolimatta on kirjaa iloa lukea.

Teoksen kauniisti soljuvasta kielestä aistii – ainakin itsekin syntyjään lappilainen allekirjoittanut – kirjoittajansa omat pohjoiset juuret, samoin kuin rakkauden syn- nyinseutuihin, jotka Oulussa asuvalla Pulk- kisella ovat Sodankylässä.

Vaikka huomattava osa kirjasta käsitte- leekin sinänsä kirjan teeman kannalta epä- relevantteja asioita, kuten alueen historiaa satojen vuosien ajalta, on teksti niin suju- vaa, että nämäkin osuudet lomittuvat luon- tevasti ihailtavan saumattomaksi ja toimi- vaksi kokonaisuudeksi. Samalla huomaa kuin varkain oppineensa mitä kiehtovam- paa knoppitietoa elämästä Lapin armoito- massa luonnossa, historiasta ja suomalaista

yhteiskuntaa nykyisen kaltaiseksi muovaa- mista mullistuksista.

Viimeisenä silauksena kirjan loppuun on koottu nimilista jokaisesta partisaani-isku- jen siviiliuhrista, samoin kuin kartta, johon iskujen tapahtumapaikat ja –ajat on merkit- ty. Erinomaisissa loppusanoissaan kirjailija pohtii ajatusta siitä, että historiaa tutkimal- la ja siitä kirjoittamalla tehdään menneel- le oikeutta.

”En tiedä, täyttääkö tämä kirja noin yle- vää tarkoitusta”, hän toteaa, ihan turhaan. Kirja nimittäin on mitä upein kunniansoi- tus aivan liian kauan vaietulle aiheelleen, jonka muisto tämänkin teoksen ansiosta on nyt ikuistettu tuleville polville.

ARIELA SÄKKINEN

Sähkö-JoRe Oy Turenki, www.sahko-jore.fi	Tilipäät Ay Jokela	Seepsula-Yhtiöt Tuusula
www.parkettijuha.fi	Skog Racing Service Oy Vihti	E.T.Listat Oy Ylivieska
AV-Palvelut Tykkimies Oy Ylöjärvi	Campnou Oy Ähtäri	Muovilami Oy Ähtäri
Tärpöntikkeli Oy Ähtäri	Sähkö Niskanen Oy Äänekoski	

Tunnistatko tuntemattomat?

Kenttäpostia-lehden sarjassa julkaistaan valokuvia sotavuosilta.

Kuvista ei löydy tarkempia tietoja.

Tunnistatko kuvissa olevia henkilöitä? Kerro siitä meille!

Nämä porukkakuvat ovat tietokirjailija Jukka Halosen kokoelmasta, ja niissä ei ole tietoja. Kuvista voi löytyä sinulle tuttuja henkilöitä. Henkilötiedot, porukkatiedot, ajat ja paikat ovat kaikki arvokasta sotahistoriallista tallennustietoa.

Ota yhteys: Kenttäpostia,
PL 600, 0521 HELSINKI tai
toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Veteraaneilla yhteinen pikkujoulu Jyväskylässä

Jyväskylässä kirjoitettiin 1.12.2021 veteraanihistoriaa, sillä ensimmäistä kertaa kaikki Jyväskylän veteraanijärjestöt, sotainvalidit, sotaveteraanit ja rintamaveteraanit kokoontuivat yhteiselle jouluaaterialle. Tilaisuuden avannut sotainvalidien puheenjohtaja **Kyösti Tomperi** kertoi lyhyesti myös perinnetyön etenemisestä Keski-Suomessa. Mukaan on lupautunut jo 20 järjestöä ja tavoitteena on rekisteröidä maakunnallinen perinneyhdistys vuoden 2022 loppuun mennessä.

Tilaisuudessa oli läsnä lähes 90 juhluvierasta, heidän joukossaan neljä veteraanitunnuksen omaavaa naista ja viisi miestä.

TEKSTI JA KUVA: MATTI HYVÄRINEN

Jyväskylän Veteraanien Perinnekuoro esiintyi pikkujoulussa ensimmäisen kerran julkisesti koronatauton jälkeen Timo Laakson johdolla. Edessä vasemmalla tilaisuuden vanhin, lokakuussa 104 vuotta täyttänyt rintamalotta Elli Pöyhönen ja oikealla 96-vuotias Rukajärven veteraani Pekka Helin.

Kuvassa eturivissä vasemmalta veteraanit Jouko Korhonen, Onni Toljamo ja Valtteri Bäckström, takarivissä vasemmalta Kari Ahokas, Heikki Jouppila, Reijo Sallinen ja Eino Siuruainen. Taustalla veteraanipiirien liput. (Kuva: Seppo Suhonen)

Perinneyhdistys Pohjois-Pohjanmaalle

Oulussa perustettiin sopivasti Talvisodan alkamisen muistopäivänä 30. marraskuuta Pohjois-Pohjanmaan alueellinen perinneyhdistys. Läsnä perustamiskokouksessa oli noin 60 juhla- ja kokousvierasta. Tilaisuudessa korostui lämmin ja yhteen hiiheen puhaltava henki.

Juhlapuheiden ja musiikkiesitysten jälkeen pidetyn perinneyhdistyksen perustamiskokouksen johti Tammenlehvän Perinneliiton ensimmäinen puheenjohtaja, maaherra **Eino Siuruainen**. Yhdistyksen perustamiskirjan allekirjoittivat veteraaniliittoja edustaneet veteraanit sekä Pohjois-Pohjanmaan veteraanipiirien puheenjohtajat.

Perinneyhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin **Reijo Sallinen**. Hallituksen jäsenistöön valittiin kattava otos Tammenlehvän Perinneliiton jäsenjärjestöjen alueellisia edustajia.

SAKARI MARTIMO

Pirkanmaa valmistautuu perinneaikaan

Sotasukupolven perinnetyötä on Pirkanmaalla kehitetty viime vuodet suunnitteleamalla ja kehittämällä erityisesti paikallista perinnetoimintaa seitsemän alueellisen perinnetoimikunnan vetämänä. Työ on edennyt hyvin yhteistoiminnassa kumppaneiden kanssa. Ajatuksena on ollut, että noille kullekin seitsemälle yhteistoiminta-alueelle muodostetaan aikanaan oma perinneyhdistys.

Perinne aika lähestyy vauhdilla, ja niinpä Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri oli kutsunut elokuun puolivälissä läheisiä yhteistyökumppaneitaan keskustelutilaisuuteen. Sen tarkoituksena oli valmistautuminen Pirkanmaalla viime sotien sekä veteraanisukupolven perinnetyön tulevaan toimintamalliin.

Tilanne niin piirin veteraanikentässä kuin muutenkin on muuttu-

nut viime aikoina paljon. Tärkeintä perinnetoiminnassa on paikallisen perinnetyön aktiivinen toteutus ja sen varmistaminen. Niinpä tuossa keskustelutilaisuudessa päädyimme siihen, että perinnetoiminnan ohjaukseen ja koordinointiin sekä paikallisen perinnetoiminnan tukemiseen Pirkanmaalla riittää hyvin yksi koko maakunnan kattava perinneyhdistys.

Keskustelutilaisuudessa nimettiin toimikunta valmistelemaan tulevan perinneyhdistyksen perustamista Pirkanmaalle. Vetäjäksi sille valittiin Pirkanmaan liiton edunvalvontapäällikkö **Jouni Koskela** ja siihen saivat oman edustuksensa veteraani-, reservi-, maanpuolustusnaisten sekä sotilaskotijärjestöt. Ne kukin ovat nimenneet oman edustajansa toimikuntaan ja työ on jo hyvässä vauhdissa.

Toimikunnan tehtäväksi määriteltiin valmistella perustavassa kokouksessa tarvittava aineisto, kuten sääntöehdotus, toimintasuunnitelma, talousarvio ja hallituksen kokoonpano sekä lisäksi perustamiskokouksen päivämäärä.

Valmistelutyölle asetettiin aikataavoite, jonka mukaan Pirkanmaan perinneyhdistyksen perustava kokous voidaan pitää vuoden 2022 kesään mennessä. Tämä siksi, että suurin osa piirin jäsenyhdistyksistä arvioi toimintansa päättyvän vuosien 2022-2023 aikana. Näin niiden jäsenillä on valmiina ”kotipesä”, jossa jatkaa toimintaa.

PASI ALHO

Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri
Piirin perinnehenkilö

Viitasaaren ja Karhula-Kymin sotaveteraaniyhdistykset 55 vuotta

Viitasaaren seurakuntatalolla järjestettiin 20. marraskuuta paikallisen sotaveteraaniyhdistyksen 55-vuotisjuhla puheenjohtaja **Isto Korhosen** isännöimänä. Hän ennakoi juhlaa lajissaan viimeiseksi, sillä yhdistys purkautuneeksi piakkoin ja tilanne perustetaan perinnetoimikunta.

Puheenjohtaja **Heikki Valjus** totesi 21. marraskuuta Langinkosken kirkossa järjestetyssä juhlassa vastaavan tilanteen koskevan myös johtamaansa Karhula-Kymin sotaveteraaniyhdistystä. Haminassa pääpaikkaansa pitävä Eteläisen Kymenlaakson alueellinen perinneyhdistys perustettiin lokakuussa, joten tulevalle perinnetoimikunnalla on siten jo toimiva isäntäorganisaatio.

Molemmissa juhlissa kuultiin komeaa kuorolaulua ja lämminhenkisiä puheita. Viitasaarella lukiolainen **Anni Pietiläinen** piti koskettavan nuorison puheenvuoron.

”Pappani veli **Eino Pietiläinen** kaatui ensimmäisenä viitasaarelaisena Talvisodassa 8. joulukuuta 1939. Hän oli kaatuessaan 23-vuotias, vain viisi vuotta minua vanhempi. Vaikka en häntä voinut koskaan tuntea, on hänen kohtalonsa osa minun juuriani.”

”Arvostan edellisten sukupolvien työtä ja haluan viedä hyvän isänmaan viestikapulaa eteenpäin. Haluan osoittaa kiitollisuutta vanhempieni kohtaan, jotka ovat kasvattaneet minut kunnioittamaan edellisten polvien ja sotaveteraanien työtä. Erityisen kiitoksen haluan antaa omasta ja kaikkien nuorten puolesta veteraaneja, sodassa kaatuneita ja itsenäisyyden puolesta taistelleita sankareitamme kohtaan.”

Molemmissa sotaveteraaniyhdistyksissä vannotaan huolenpidon veteraaneista jatkuvaan alueellaan niin pitkään kuin tarvetta on. Samalla vaalitaan Tammenlehvän

sukupolven perintöä sen ansaitsemalla pietteillä. Ainakin nuorison tervehdyksen perusteella tähän on helppo uskoa.

TEKSTI: SAKARI MARTIMO

Perinneseminaari Tampereella

Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri järjesti Tammenlehvän Perinneliiton vuotuisen seminaarin Tampereella 19. marraskuuta. Tilaisuuteen osallistui noin 50 henkilöä edustuen Pirkanmaan alueen tammenlehväläisiä organisaatioita.

Alustusten ja esitysten aiheet olivat erinomaisen kiinnostavia ja valottivat sotasukupolven elämää useista näkökulmista. Alojensa ammattilaiset saivat aiheista paljon irti. Kotirintamaa käsittelevät kirjailija **Timo Malmi** ja terveydenhoidon maisteri **Kaarina Ketonen**. Maatalouden merkitystä käsittelevä tietokirjailija **Juha Kuisma**.

Ehkä mieliinpainuvimpia teemoja kuultiin hallintotieteiden maisterin **Jouni Koskelan** esityksessä ”Urheilun merkitys kansakunnallemme”. Historian läpileikkaus alkoi modernin ajan olympialaisista. Esimerkiksi Tukholman kisoissa vuonna 1912 ei ollut vielä käytössä Suomen lippua, joten suomalaisille voittajille nostettiin salkoon valkoinen lippuvaate, jossa luki ”Finland vunnit”, Suomi voittanut. Esiin nousi myös **Ella Erosen** kuuluisaksi tullut isänmaallisen runon lausunta Tukholmassa ystävyysjalkapallo-ottelussa Talvisodan vielä riehues-
sa 11.2.1940.

Vuosi 1952 oli suomalaisille monella tavalla vedenjakaja, sillä tuolin lähetettiin viimeinen sotakor-

vausjuna Neuvostoliittoon, **Armi Kuusela** valittiin maailman kauneimmaksi neidoksi ja Suomi sai järjestää kesäolympialaiset Helsingissä. Suomi alkoi nousta sodan aiheuttamasta sillasta.

Pirkanmaan perinnetyötä johtava **Pasi Alho** esitteli Perinneajan valmistelutilannetta, josta on viereisellä sivulla oma kirjoituksensa. Lopuksi Tammenlehvän Perinneliiton toiminnanjohtaja **Pekka Holopainen** piti perinneliiton tilannekatsauksen. Hän korosti tarvetta välttää päällekkäistä tuki- ja perinnetyön organisointia, ennen kuin perinneliitto ottaa kokonaisvastuun veteraanityöstä. On ollut ilahduttavaa havaita, että jo perustetuissa seitsemässä perinneyhdistyksessä perinneliiton jäsenjärjestöt ovat voineet edetä yhdessä rintamassa kohti tärkeää Perinneaikaa.

SAKARI MARTIMO

Paarman saarna sykähdytti Salossa

Salon seudun sotaveteraaniväki joutui siirtämään koronan takia 55-vuotisjuhlaansa jo toistamiseen, nyt ensi vuoteen, mutta juhla- ja palvelusvoimien voimilla 21. marraskuuta Salon Kirkossa. Sotaveteraaniliittoa edusti puheenjohtaja **Erkki Heikkinen**. Liturgina oli kirkkoherra **Timo Hukka**, kanttorina **Samuli Takkula** ja kuorona **Sanna Räisänen** johtama Veteraanilaulajat.

Saarnan pitäjäksi oli saatu arkipiispa emeritus **Jukka Paarma**, jonka puheen velvoittava loppuosa sykähdytti erityisesti veteraanien tukijoukkoja.

”Sota ei ole koskaan mikään

hyvä, saati ylistettävä asia, se on aina onnettomuus, katastrofi. Mutta sinne oli miesten ja naistenkin lähde, kun kutsu tuli. Isänmaa, Jumalan lahja meille, velvoitti niin niitä, jotka joutuivat rintamalle kuin niitäkin, jotka kotipuolesa hoitivat velvollisuutensa kotien ja lasten suojelemiseksi, toimeentulon varjelemiseksi ja yhteiskunnan ylläpitämiseksi. Ajattelen että velvollisuuden täyttämistä motivoi vielä vahva oikeudenmukaisuuden tunto.”

”Olisi suunnaton epäoikeudenmukaisuus, jos meiltä vietäisiin isänmaa ja vapaus, jotka koettiin meille köyhälle Suomelle annet-

tuna Jumalan lahjana. Laaja veteraanitoiminta, osana yhteiskuntamme jälleenrakentamista, on kunnunnut sekä velvollisuuden tunnosta että siitä kiitollisuudesta, että meillä sotasukupolven ponnistelujen ja uhrien jälkeen on yhä se lahja, vapaa isänmaa. Sitä perinnettä on ollut kunnia vaalia, eikä sen muistoa saa himmentää tulevana-
kaan aikana.”

Tässä hengessä Salon seudun veteraaniväki on siirtymässä perinne-
aikaan.

TEKSTI: OSSI HELIN

Päivän tekstit lukivat 103-vuotias veteraani Ilmari Koppinen ja 94-vuotias veteraanin leski Sinikka Salo.

Karhulan seurakuntakeskuksessa kokoonnuttiin koronaturvallisesti, vain kaksi henkilöä saman pöydän ääressä istuen.

Kymenlaaksossa kokoonnuttiin jouluisissa tunnelmissa

Kymenlaakson Rintamaveteraanit järjesti perinteiseen tapaan rintamaveteraaneille, puolisoille ja leskille sekä kannattajajäsenille Puurojuhlan Karhulan seurakuntakeskuksessa 22. marraskuuta. Kotka-Kymin seurakunnan pääkeittiö oli kattanut seurakuntasalin jouluisen tunnelmaan perinteisillä herkuilla. Oli joulupuuroa kanelisokerilla, sekahedelmäsoppaa, kinkkuleipää, joulutorttuja ja normaali ruokajuomat sekä kahvit ja teet.

Ja eihän puurojuhla voi koskettavimmin alkaa, kuin kuuntelemalla *Kodin kynttilät* harmonikkamestari **Mika Huusarin** esittämänä. Puheenjohtajan puuropuheen jälkeen laulettiin yhdessä Joulun on taas, jotta päästiin itse asiaan, eli nauttimaan joulupöydän antimista. Vatsat täynnä puuroa jatkettiin ohjelmallista osuutta, joka sai viimeistään väen nauruhermot herkistymään. ”Jo vuosia harjoitellut” ryhmä Tatta, Aarno ja Heikki kajautti Aleksis Kiven *Seitsemän miehen voiman* seurakuntasalin akustiikan toimiessa. Tatta, **Tarja Karell**, joka myös Kymin akkana ja Savonmuun Hilmana tunnetaan, sai osallistujajoukosta viimeistään kyynelkanavat auki esittäessään laulun sanoin miss Alatalon Impeä ja oman versionsa Kotkan ruususta.

Lopuksi jaettiin kaikille pikkupaketit, kun olivat olleet kuleman mukaan koko vuoden kilttejä.

TEKSTI: HEIKKI J. OKSANEN

Virroilla jaettiin ansioristejä

Virtain Sotaveteraanit jakoi parikin kertaa koronan vuoksi siirtyneessä tilaisuudessa ansioristejä veteraanityössä kunnostautuneille. Kultaisen ansioristin sai sosiaalineuvoja ja naistoimikunnan puheenjohtaja **Riitta Kammonen**. Ansioristin saivat yhdistyksen sihteeri **Seppo Varis** ja perinnetoimikunnan puheenjohtaja **Juhani Muuriaisniemi**.

TEKSTI: RIITTA KAMMONEN

Peurunka

SINI®

www.comatec.fi

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

TIEDÄTKÖ

1. Mihin liittyy sanayhdistelmä Thulin Typ D?
2. Montako kertaa Helsinkiä pommitettiin talvisodan ensimmäisenä päivänä?
3. Millä nimellä Aksel Fredrik Johansson paremmin tuli tunnetuksi?
4. Missä eduskunta oli sotavuodet evakossa?
5. Missä syntyi Suomen sotahistorian suurin motti vuonna 1941?
6. Tässä on jouluisia korsutunnelmia Ontajoen rantamilta. Siis miltä rintamalta? (Kuva 1)
7. Kuka saksalainen, myöhemmin Nürnbergissä kuolemaan tuomittu sotamarsalkka oli mukana Hitlerin Suomen vierailulla 1942?
8. Miten Aino Kallio tuli tutuksi sotavuosina?
9. Tämä kuva on otettu Komlevossa maaliskuussa 1942. Missä Komlevo mahtaa olla? (Kuva 2)
10. Miksi kutsuttiin Laatokan pohjoispuolista puolustusasemaa 1944?

• Vastaukset sivulla 39

Kuva 1

Kuva 2

Kauhajoella joulujuhla

Kauhajoen Sotaveteraaniyhdistys järjesti puheenjohtaja **Heikki Yli-Korhosen** johdolla perinteisen veteraanien joulujuhlan 1. joulukuuta. Yleensä juhla järjestetään Talvisodan alkamisen päivänä 30. marraskuuta. Kauhajoella nimittäin haudattiin jo Talvisodan ensimmäisenä päivänä vuoden 1939 Ylimääräisen harjoituksen aikana tulipalo-onnettomuudessa menehtyneet kolme sankarivainajaa.

Juhla oli lämminhenkinen ja Kauhajoen moninaisia sotavuosien ja jälleenrakennuksen koettelemuksia muistelevalle kokonaisuudelle. Aktiivisen Etelä-Pohjanmaan alueellisen perinneyhdistyksen myötä perinnetyö on saamassa hyvän lähtölaukauksen lakeuksilla. (SM)

HUOLEHDIMME VASTUULLISESTI BRÄNDISTÄSI

MEILLE punamustalaisille ympäristövastuu on aidosti yhteinen arvomme. Tavoittemme on olla hiilinegatiivinen yhtiö vuoden 2029 loppuun mennessä, ja olemme pienentäneet hiilijalanjälkeämme jo useilla kymmenillä prosenteilla.

LUE osoitteesta www.punamusta.com, kuinka teemme sen.

punamusta

ILVESKOTI KUNTOUTTAA JA HOITAA

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta
Vuotta 2022!

Kitinkannus

Vaikuttavaa kuntoutusta ja yksilöllistä hoitoa

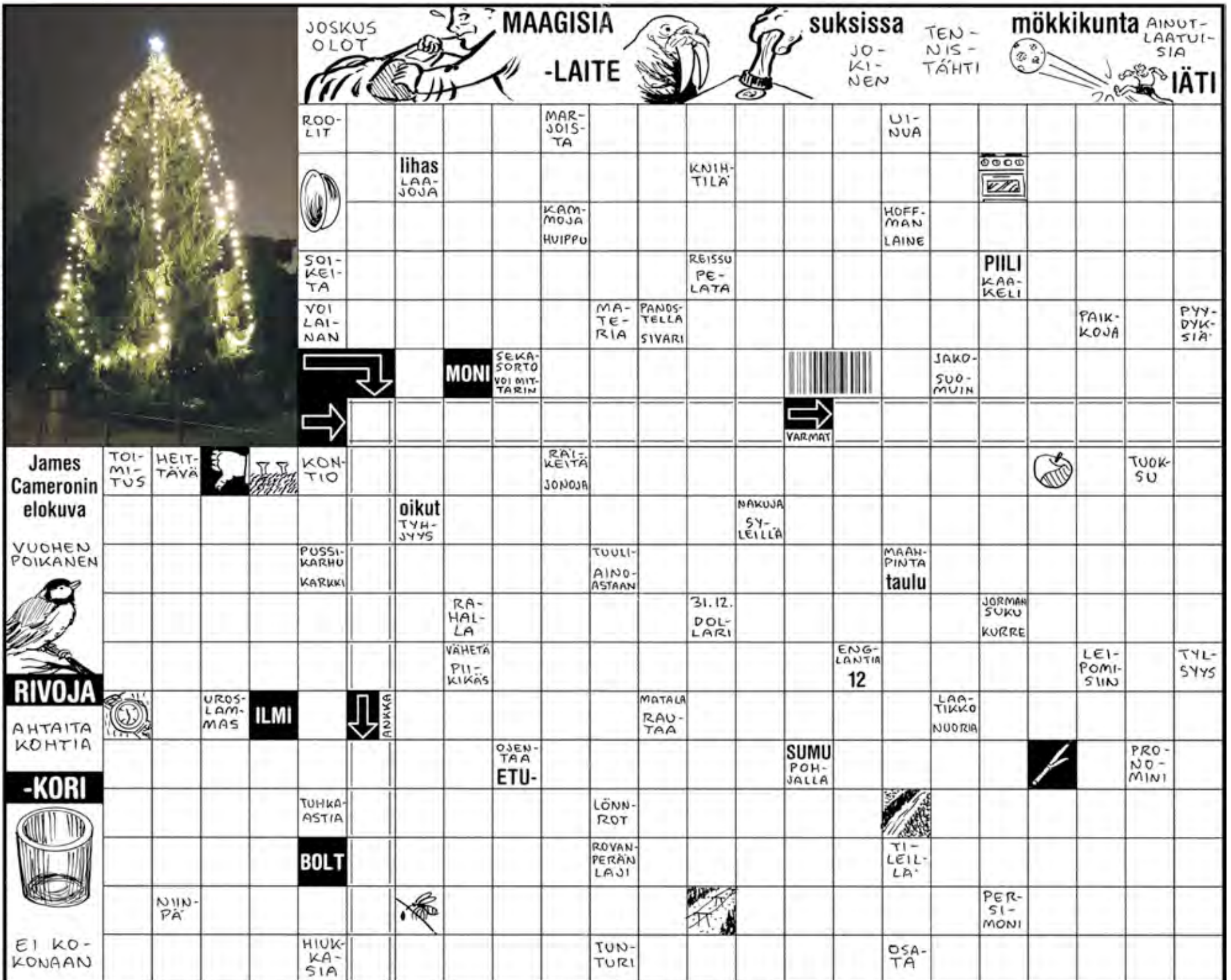
Kitinkuja 2, 69100 Kannus • Puh. 044 5754 523 • info@kitinkannus.fi

www.kitinkannus.fi

LAITOSKUNTOUTUS, AVOKUNTOUTUS JA ASUMISPALVELUT – MYÖS OMAKUSTANTEESET JAKSOT

JOULUKUUN RISTIKKO

www.sanaris.fi/laadinta Teemu Pallonen, ulkoasu P. A. Manninen

Hoito- ja kuntoutuslaitosten liitto veteraanien asialla 30 vuotta

Sotainvalidien ja veteraanien palvelut ovat olleet jo 30 vuotta Hoito- ja kuntoutuslaitosten liiton sydämenasia.

Hoito- ja kuntoutuslaitosten liiton perinteinen johdon seminaari oli tänä vuonna samalla liiton 30-vuotisjuhlaseminaari, johon kokoontui jäsenyhteisöjen johtoa eri puolilta Suomea. Juhlavieraita oli mukana Valtiokonttorista, Sosiaali- ja terveysministeriöstä ja veteraanijärjestöistä. Mieliin painuneen juhlapuheen piti pääjohtaja **Timo Laitinen**.

Sairas- ja veljeskotiverkosto perustettiin pääsääntöisesti 1980-luvulla, yhteensä 21 laitosta. Hokuliry:n toiminnan tarkoituksena on ollut alusta alkaen näiden erityisesti sotainvalideille ja veteraaneil-

le palveluja tarjoavien yksiköiden toimintaedellytysten ja palvelujen korkean laatutason turvaaminen.

Reilun kymmenen vuoden aikana sotainvalidien, muiden sotiemme veteraanien, lottien, puolisoitten ja leskien palvelutarpeet ovat vähentyneet, ja niitä on tällä hetkellä keskimäärin 10 – 30 prosenttia jäsenyhteisöjen toiminnasta. Rinnalle on tullut uusia asiakasryhmiä.

Väestön ikääntyessä laadukkaita hoivapalveluja ja vaikuttavaa kuntoutusta tarvitaan sekä työkyvyn, että toimintakykyisten elinvuosien takaamiseksi väestön. Uudistumal-

la on varmistettu myös veteraanien palvelujen jatkuminen. Sote-uudistus on kylläkin tuonut toimintaan epävarmuustekijöitä, eikä yhteisöjen asema uusilla hyvinvointialueilla vielä ole selvä.

Sen sijaan selvää on, että jäsenyhteisöt haluavat huolehtia sotiemme veteraaneista niin hyvin kuin mahdollista, loppuun saakka. Siinä liitto on yhdessä rintamassa veteraanijärjestöjen kanssa. Myös yhteistyö Valtiokonttorin kanssa on aina ollut hyvää veteraanien palvelujen kehittämisessä. Hokulin toiminnassamme ovatkin aina korostuneet hyvä laatu ja vahva arvopohja.

Se osaaminen, välittäminen ja inhimillisuus, jolla sotiemme veteraaneja on hoidettu, kuntoutettu ja lämpimästi kohdattu, on ar-

Rintamaveteraaniliiton puheenjohtaja Matti Louekoski ja Sotainvalidien Veljesliiton puheenjohtaja Marja-Liisa Taipale luovuttamassa Veteraanivaltuuskunnan lautasta puheenjohtaja Katja Ilvoselle.

vokas pala suomalaista hoidon ja kuntoutuksen hyvää tarinaa, joka parhaimmillaan koituu muidenkin kohderyhmien hyödyksi ja elää ajassa.

TEKSTI: KATJA ILVONEN
Puheenjohtaja, Hoito- ja kuntoutuslaitosten liitto ry

Sotaveteraanipiirien myyntituotteet

Kävelykeppi

Jääpiikillä ja rannelenkillä varustettu kävelykeppi. Sotaveteraanien perinneyhdistyksen jäsenten käsityönä valmistama. Tilatessasi ilmoita pituutesi.

Hinta 60 euroa

Tilaukset:

Loimaan Seudun Sotaveteraanien Perinneyhdistys r.y., Risto Jaakkola, Loimaankatu 8 C 5, 32200 Loimaa, puh. 050 566 0456, risto.jaakkola@saunalahti.fi Toimitus postiennakolla.

Kynttilänjalka

Kultakeskuksen perinteinen malli vuodelta 1918. Korkeus 77 mm. Varustettu liiton tunnuksella. Hopeaa.

Hinta 150 euroa

Tilaukset:

Kanta-Hämeen Sotaveteraanipiiri ry, Suomenkasarmi rak. 2 A 105, 13130 Hämeenlinna tai puh. 03 675 6839 (ma-to klo 9.00–12.00), kanta-hameen.svp@sotaveteraaniliitto.fi. Toimitus postiennakolla.

Veteraanivyö

Laadukas kotimainen kääntövyö, nahkaa väri musta/viininpunainen. Soljessa liiton tunnus, solkea saatavana myös hopeanvärisenä.

Hinta 25 euroa

T-paita tunnuksella

tummansininen, koot L, XL ja XXL

Hinta 17 euroa

Henkselit

Kotimaiset, veteraanitunnuksella. Saatavana on viininpunaista ja tummansinistä.

Hinta 23 euroa

Tilaukset: Solveig Hyöty, 09 612 7003, sodrafinlands.kvd@sotaveteraaniliitto.fi Toimisto on avoinna klo 10.00–14.00.

SANAKILPA

25.11. ilmestyneen Kenttä-postia-lehden kilpailusana oli haasteelliseksi osoittautunut "KANTTIINI". Hyväksytyjä sanoja löysitte kuitenkin yli 30 kpl.

Kaikkien vastanneiden kesken arvottiin kolme kirjapalkintoa. Onni suosi seuraavia henkilöitä: Elmeri Pehkonen, Vantaa, Matti Korkeamäki, Töysä ja Kaarina Kumpulainen, Raahen. Onnittelemme voittajille!

Seuraava kilpailusana on "RANTAPYSSYJÄ".

Lähetätkää vastauksenne perjantaihin 25.2.2022 mennessä osoitteeseen Sotaveteraaniliitto, PL 600, 00521 Helsinki tai sähköpostilla osoitteeseen toimitus@sotaveteraaniliitto.fi.

Muistakaa kirjoittaa vastauksen yhteyteen lähettäjän nimi ja osoite. Kuoreen merkintä "sanakilpa". Kaikkien vastanneiden kesken arvotaan kolme kirjapalkintoa.

Tässä vielä säännöt:

Hyväksyttäviä sanoja ovat suomen kieleen vakiintuneet Kielitoimiston sanakirjan hyväksymät substantiivit perussijansa yksikössä (esim. koti, sukka), ellei sana ole monikollinen (sakset) sekä perusmuotoiset verbit, adjektiivit, pronominit, konjunktiot ja adverbit. Emme hyväksy erisnimiä tai apusanoja. Sanassa on oltava vähintään neljä (4) kirjainta.

RISTIKON RATKAISU

					O	S	A	T		H	I	L	L	O	T		N	U	K	K	U	A	
					R		H	A	U	I	S		E	L	I	N	A		U	U	N	I	
					V	A	T	I		F	O	B	I	A	T		D	U	S	T	I	N	
					O	V	A	A	L	I	T		M	A	T	K	A		T	I	I	A	
					T	A	A	T	A			L	A	T	A	I	L	L	A		K		
						R			K	A	A	O	S			H		A	V	A	I	N	
						K	A	U	N	I	I	S	T	I		V	A	L	A	I	S	T	U
					O	T	S	O		N	E	O	N	V	Ä	R	I	T		E	O		
A	V	A	T	A	R		E	L	K	E	E	T		A	L	A	S	T	O	M	A	T	
K	I	L	I		K	O	A	L	A		T	A	K	K	I		K	A	M	A	R	A	
T	I	A	I	N	E	N		A	R	V	O		A	A	T	T	O		E	T	O	T	
I	R	S	T	A	A	T		T	A	A	N	T	U	A		E	T	O	N		M		
	A			M		T	A	A	V	I		A	L	T	T	O		R	A	S	I	A	
K	A	P	E	I	K	O	T		A	N	T	A	A		U	S	V	A		O		P	
E	V	Ä	S		U	U	R	N	A		E	L	I	A	S		A	V	O	O	J	A	
L	A	S	I		U	S	A	I	N		R	A	L	L	I		S	A	L	D	O	T	
L		S	I	I	S		I	M	I	J	Ä		L	I	N	J	A		K	A	K	I	
O	S	I	N		I	O	N	I	T		S	A	A	N	A		T	A	I	T	A	A	

Oikeat vastaukset: 1) Thulin Typ D oli Suomen ilmavoimien ensimmäinen lentokone 2) Kolme kertaa 3) Kenraaliluutnantti Aksel Airo 4) Kauhajoella 5) Porlammen-Sommeen alueella 6) Ontajoki löytyy Rukajärven suunnalta 7) Sotamarsalkka Wilhelm Keitel 8) Aino Lyydia Kallio oli radiokuuluttaja Moskovin Tiltu 9) Kylä Äänisniemellä 10) U-asemaks.

Rauhallista joulua!

SUOMEN METSÄSÄÄTIÖ
metsasaatio.fi

Vastuullista pehmeyttä Suomen luonnosta

Hyvää Uutta Vuotta
2022

Sotaveteraaniliiton myyntitoimisto palvelee

Toimisto avoinna ma-pe 8.30–16.00.
(Toimisto kiinni 23.12.2021–7.1.2022)

Soita Riinalle: 041 315 0196

Sähköposti: riina.lillfors@sotaveteraaniliitto.fi

Verkkokauppa palvelee osoitteessa:
www.sotaveteraanit.fi

1. Sotaveteraanimitali

Hinta 15 euroa

Myös kannattajajäsenille

2. Jäsenmerkki

Hinta 15 euroa

Myös kannattajajäsenille

10. Kenttäpostia-uistin

Aikoinaan suojeluskunnille
tuotettu Professor uistimen
Kenttäpostia versio lahjaksi ja kalastukseen.

Hinta 25 euroa

40. Sotahistoriakirja

Kirjassa on yli 20 arvostetun
suomalaisen sotahistorioitsijan
kirjoittamaa artikkelia.

Hinta 30 euroa

35. Sotaveteraani- kalenteri vuodelle 2022

Kalenteri on tarpeellinen ja
hyvä tietopaketti jokaisen
jäsenen taskuun.

Hinta 7 euroa

12. Juhla-DVD

Sotaveteraani- ja perinnekuorot
Helsingin jäähallissa 14.3.2010.
Arvokas DVD Talvisodan muistojuhlalta.

Hinta 25 euroa

43. Sama kaiku on askelten

Kymmenen sotaveteraanikuoron
ja Haminassa sotaveteraanien
konsertissa taltioituista
äänitteistä on koottu
38 laulua sisältävä tupla-CD.

Hinta 20 euroa

TILAUSKORTTI

Suomen Sotaveteraaniliitto
PL 600, 00521 HELSINKI

Nimi (tekstaten):

.....

Lähiosoite:

.....

Postinumero ja -toimipaikka:

.....

Puhelinnumero:

.....

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

Nro kpl

4. Liiton standaari

Hinta 35 euroa

6. Suomen lippu

Hinta 30 euroa

KÄYNTIOSOITE: Ratavartijankatu 2 A, Helsinki